

КРОЗ ВЕКОВЕ

СТАТУЕ — ПОРЕЗНИЦИ

У Финској се дуго за држао обичај да се за скупљање разних прилога, па и порезе, употребљавају дрвене или

камене статуе које у рукама држе велике касице. Статуе су биле постављене на сеоским трговима и испред цркава. И данас се у Финској испред многих цркава могу видети ове статуе-порезници.

ЗУБАРЕВА ЛУКАВОСТ

Абрахам Бивас био је дворски зубар султана Махмуда II (1808 — 1839). Султан је био велика кукавица и није никако могао да се одлучи и дозволи Бивасу да му извади један зуб, који га је страховито мучио. Једном, кад су њих двојица шетали по врту, Бивас је тражио дозволу да само погледа болесни зуб. Вешто сакривши инструмент у рукав своје одеће, он је изненада

и једним потезом извадио султанов зуб и готово истовремено скочио у реку и стао да виче за помоћ. Бивас је ово учинио да султану не би дао времена да схвати шта се догодило и да се због тога наљути. Лукавост му је успела јер је султан похитао да помогне свом зубару. Касније га је чак богато наградио.

У ОВОМ БРОЈУ: Брајт-ска реч Михаила Полиша. Лов на слонове. Подвиги наредника Вудса. Жан Леноар. Лондонска мајла Пуном брзином. Анејдоше и друге занимљивости.

Ripley's

Веровати или не!

**НАПОЛЕОН
И БОНАПАРТА**
ЧЕСТО СЕ НАЂУ ЈЕ-
ДАН КРАЈ ДРУГОГ
У ВЕРБЕРНИЦИ
ГЕЈА СУДИЈА
У ЊУЈОРКУ

СМЕЛЕ ИГРАЧИЦЕ

ИГРАЧИЦЕ У СТАРОМ ГРАДУ КНОСУ
НА ОСТРВУ КРИТУ
ЗАВРШАВАЛЕ СУ СВОЈУ ИГРУ ТИМЕ ШТО
БИ СЕ, ИГРАЈУЊИ, ПРИБЛИЖИЛЕ РАЗБЕС-
НЕЛОМ БИКУА ЗАТИМ СКОЧИЛЕ ТАЧНО
ИЗМЕЂУ ЊЕГОВИХ РОТОВА!

МЕТАЛНА ДУГМАД

— НА КОЈА ЈЕ БИО НАК-
НАДНО УТИСНУТ ГРБ —
УПОТРЕБЉАВАНА
СУ 1815. ГОДИНЕ
КАО НОВАЦ НА ОСТРВУ
МЕН

ПОКРИВЕН МОСТ

ИЗНАД РЕКЕ ЛАМОЛА (САД) ТЕЖАК 165 ТОНА, БИО ЈЕ
РАЗМОНТИРАН И ПРЕНЕСЕН У ГРАД ШЕЛБЕРН ДА БИ СЛУ-
ЖИО КАО НАСТРЕШНИЦА УДВОРИШТУ МУЗЕЈА

∞
МАТЕМАТИЧКИ
СИМВОЛ
ЗА БЕСКРАЈНО
УПОТРЕБИО ЈЕ ПРВИ,
1865. ГОДИНЕ, ЏОН ВО-
ЛД ПОЗАЈМИВШИ ГА
ОД СТАРИХ ГРКА
КОЈИМА ЈЕ ТО
БИО ЗНАК ЗА
10.000

НЕЗАХВАЛНОСТ

ЛЕОН ТРЕМА

ФРАНЦУЗ КОГА ЈЕ ЈЕДАН
СУСЕД СПАСАО ОД
САМОУБИЈСТВА
КАД ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ
ОБЕСИ,
ТУЖИО ЈЕ СВОГ ДОБРОТВО-
РА ШТО МУ ЈЕ ОШТЕТИО
КОНОПАЦ!

(1892)

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

ПУНОМ БРЗИНОМ

— Експериментална раке-
та 30 метара.

— Светлосни зрак, тај ре-
кордер брзине, 6.000 киломе-
тара.

— Ако време у брзини меримо
целим секундама добићемо за
нимилне рекорде:

— Пуж пређе један мили-
метар.

— Корњача превази један
сантиметар.

— Крв у нашем телу тече
брзином од 30 сантиметара у
секунду.

— Брзина простирања звука
износи 340 метара, кроз во-
ду 1500 метара, а кроз челик
5.000 метара.

Ипак, рекордере треба тра-
жити у космосу.

— Ракета „Луник 1“ летела
је брзином од 11,26 киломе-
тара у секунди, а космички бро-
дови и у њима совјетски ас-
тронаути Гагарин, Титов, Ни-
колајев и Попович брзином
од 7,9 километара.

— Сунчани систем помера
се према сазвезђу Лире бр-
зином од 19,5 километара. Бр-
зина којом се Земља креће
око Сунца износи 29,76 кило-
метара.

— Електрони у атому водо-
ника крећу се брзином од
2.000 километара у секунди,
а светлост брзином од 300.000
километара.

Да утврдимо сада рекорде
мерене часом послуживши се
неким примерима:

— Скакавац и човек (кад се
не жури већ шета) преваљу-
ју просечно два километра.

— Ако мало жустрине хода чо-
век преваљује 4 до 5 киломе-
тара. Пчела је знатно бржа
од њега јер може да прелети
за то време 12 километара.

— Штука у води готово је исто
толико брза као и познати
маратонац Затопек. Наиме,
њена брзина је 16, а његова
17 километара на час. Али,
кад није трчао маратон већ
се такмичио у трчању на
10.000 метара, Затопек је по-

стизао брзину од 20 киломе-
тара.

— Штиглиц сече ваздух брзи-
ном од 25, а ирвас савлађује
онежна пространства брзином
од 32 километра на час. Га-
вран је бржи од њих обоје
(38 километара), па чак и од
разјареног слона који може
да достигне брзину од 35 ки-
лометара.

— Кенгур и тркачки коњ јед-
нако су брзи: 50 километара.
Шампиони на когураљкама
(ролшуама) брзи су као голу-
бови-селице (60 километара),
али заостају за зечевима (73),
јаребичама (84), а да и не го-
воримо о гепарду (110—112) и
ластавици (287).

Ипак, ненадмашни рекор-
дер међу живим бићима је му-
шица „цефеномија“ чија бр-
зина од 1.038 километара на
час стоји изнад звучног зида.

— Ево и неколико „спорих“
брзина: пшеница расте 1

сантиметар на дан, а брада
џа човековом лицу 2 см за
недељу дана.

— Ако желите можемо се ма-
ло вратити у прошлост, што
не значи да ћемо заборавити
садашњост:

1869: бицикл „Гран-Би“ —
15 километара на час;
1949: француски бицикли-
ста Жозе Мијефе — 87,9 км
на час.

1880: парни аутомобил „Ла
Жако“ начинио је сензацију
својом брзином од 18 км на
час.

1947: аутомобилиста Џон
Коб поставио је досад не-
превазиђен рекорд од 663,8
км на час.

— Рекорди на мору су такође
занимљиви:

1866: прекоокеански брод
путовао је од Авра у Францу
ској до Њујорка 10 дана. Да-
нас путнички прекоокеански
бродови преваљују то исто
расстојање готово два пута
брже.

— Апсолутни и непревазиђени
рекорд на води поставио је
Енглец Кембел: 347,9 киломе-
тара на час.

Светлећи рак

Сарадници зоолошког дру-
штва у Калкути уловили су
пре извесног времена цинов-
ског светлећег морског рака
какав досад још никад није
виђен.

— Овај необичан љускар, у-
хваћен недалеко од обале на
дубини од преко 90 метара,
има у пречнику 62 сантиме-
тра, док су му велика клешта
дугачка читав метар. Рак има
прилично застрашујући из-
глед: страховите клеште и
крупне избуљене очи.

— Рак је био уловљен дању и
стављен у велику посуду пу-

ну воде. Изненађење зоолога
било је огромно кад су, и што
се смрачило, открили да он
испушта млечно белу фосфо-
ресцентну светлост. Светлећи
рак смештен је у акваријум
у Калкути.

НИЈЕ ДРВО...

— Банану, зељасту биљку,
многи сматрају дрветом, али
није тако. Један шпански ми-
сионар први је пренео бана-
ну у Америку 1516. године и
засадио је у Сан Домингу.
Она личи на дрво, нарочито

на палму, али она нема ствар-
ног стабла, иако може да из-
расте и до десет метара. Ба-
нана је пореклом из тропске
Азије, а одатле је током
времена пренесена у све
друге тропске крајеве.

Паганинијева заоставштина

— Николо Паганини (1782
— 1849) виртуоз на
виолини и компо-
зитор, био је прави „вун-
деркинд“. Од шеснаесте
године иступао је на кон-
цертима. Највише је бора-
вио у Бечу и на Медите-
рану, а поглавито у Ници
где је и умро.

— Његов талент и изван-
редна виртуозност да из-
води звукове на једној жи-
ци, стварали су о њему
легенду као о ванприрод-
ном бићу. И његова по-
јава била је необична:
сув, врло висок и танак,
са оштрим цртама лица,
ватреним очима, бујном
косом и пламеним темпе-
раментом. Ондашња пуб-

лика је веровала да поти-
че од нечастивог.

— Када га је једном при-
ликом чуо неки слепи му-
зичар упитао је:

— Колико то људи сви-
ра?

— Није могао да верује да
свира само један човек,
па је узвикнуо:

— Бежимо! Тако може
да свира само човек у ко-
ме је ђаво.

— Католичка црква се пре
ма њему понашала као у
средњем веку.

— Свештеник кога је Па-
ганини одбио да прими у-
очи смрти казао је:

— Приметио сам са изне-
нађењем да није имао
крај себе никаквих вер-

ских ствари, а на зидови-
ма у предсобљу висиле су
четири срамне слике, ме-

**Рекорди на сувом,
у води, ваздуху и
космосу мерени се-
кундима, минута-
ма и часовима**

— За трен ока, то ће рећи за
педесети део секунде:

— Цемс Овенс претрчи 0,20
метра.

— Ластавица прелети један
метар.

— Реактивни авион 9 ме-
тара.

БРАЋА ГРИМ СУ ДОНОСИЛА И МАЛИМА И ВЕЛИКИМА РАДОСТ ВАСНАМА КОЈЕ СУ У 19. ВЕКУ СПАСАВАЛИ ОД ЗАВОРАВА.

ПОРЕКЛО ЈЕДНЕ БАСНЕ

једничку кућу у шуми да би се одбранили од вукова.

Овај мотив о животињама претпоставља се да су у Европу донели трговци који су долазили из Мале Азије и да је свој класични облик, у обради браће Грим, добио у басни „Животиње-музичари из Бремена“.

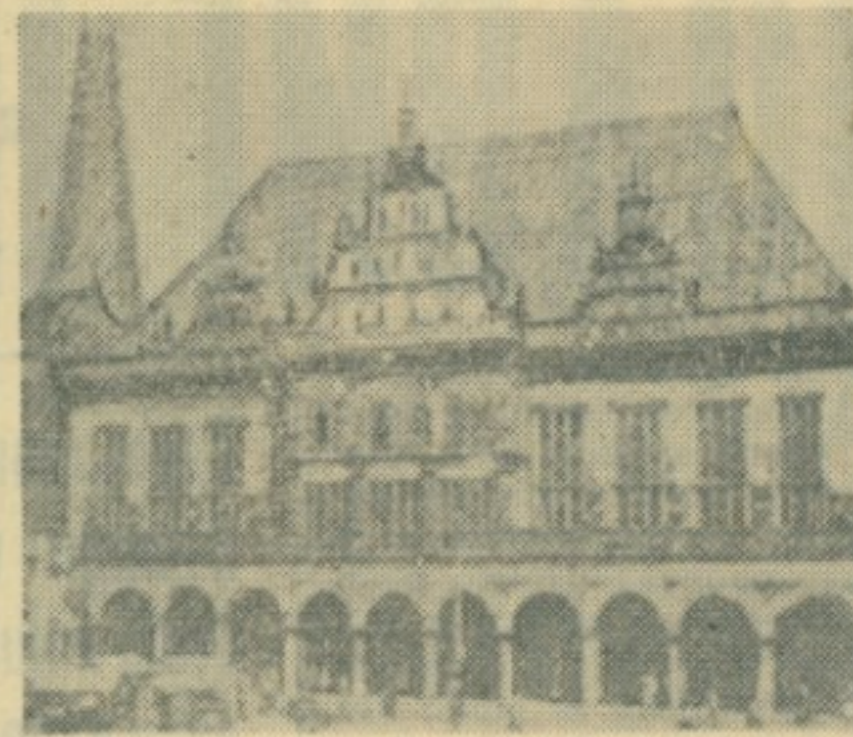
Како је ова басна стекла велику популарност у целом свету, често се појављивало питање због чега су магарац, петаро, мачка и пас желели да иду баш у Бремен, а не у неки други град.

Доктор Рудолф Френцел, директор Музеја

БИЛИ ЈЕДНОМ... МАГАРАЦ, ПАС, МАЧКА И ПЕТАРО КОЈИ СУ СЕ УЈЕДИНИЛИ ДА БИ ИСТЕРАЛИ РАЗВОЈНИКЕ ИЗ КУЋЕ..*

у Бремену сматра да кућа одакле су „музичари-животиње“ лукавством истерали развојнике не одговара типу бременских кућа. Грета на којој је седео петаро из басне може се наћи у типу кућа веома раширеном по целој Северној Немачкој. Такође ни „задња врата“ кроз која је један од развојника побегао кад му је мачка скочила у лице, није бременског типа, јер куће у Бремену имају само једна централна врата и двоја споредна. Тип куће који се описује у овој бајци постоји на обалама Везера.

У НЕПОСРЕДНОЈ ВЛИЗИНИ ОПШТИНСКЕ ЗГРАДЕ У БРЕМЕНУ УЗДИЖЕ СЕ СПОМЕНИК ПОДИГНУТ „ЖИВОТИЊАМА-МУЗИЧАРИМА“

Каснијим испитивањем је доказано да је становништво Бремена, досељено из области Везера, вероватно из носталгије за својом постојбином дало у басни опис тих старих кућа.

Захваљујући облику који су браћа Грим дали басни „Животиње-музичари из Бремена“, она обилази цео свет па је један од њихових пријатеља преноси и у Русију 1843. године.

БИОСКОП ЗА ДЕБЕЛЕ

Један сопственик биоскопске сале на канарском острву Ла Гомера нашао је решење за оне љубитеље филма који су досад само с муком могли да се сместе у стандардне биоскопске столице. Од два седишта он је направио једно, тако да на њему

удобно може да седи и мирно прати филм и најдебља о соба.

Становници Канарских острва једу радо и много и ретко се који од њих може похвалити витком линијом. Откад су седишта проширена, посета у овом биоскопу готово се удвостручила.

Могу ли заморчићи да говоре?

Амерички неуролог Лили, који ради у институту за проучавање језика на Девичанским острвима, закључио је са америчком комисијом за космичке летове једногодишњи уговор према коме он треба да испита могућност

говора код заморчади. Наиме, доктор Лили је убеђен да заморчићи не само да говоре једни с другим, већ могу и да имитирају људски говор. Према његовом тврђењу једно заморче с којим он врши опите чак је „погодило“ акценат једног асистента.

ПАЈА ПАТАК
by WALT DISNEY

ПИШЕШ ПРЕДАВАЊЕ ЗА СУТРАШЊИ САСТАНАК У ПАТИНОМ КЛУБУ?

АХА... ДИВНА ТЕМА!

УТИЦАЈ ЖЕНА НА РАЗВОЈ РОМАНТИЧНЕ ПОЕЗИЈЕ

А САД... РАНО НА СПАВАЊЕ ДА ВИХ РАНО УСТАО... УУУПС!?

КЛИК ФРРР

И! ПРЕВИШЕ САМ НАВИО... ПУКАО ЈЕ ФЕДЕР!

ОХ! ПА КАКО ФЕШ СЕ РАНО ПРОБУДИТИ БЕЗ БУДИЛНИКА!

НОВИ НЕ МОЖЕМО КУПИТИ... СВЕ СУ РАДЊЕ ВЕЋ ЗАТВОРЕНЕ!

ОНДА КЕМО ГА САМИ НАПРАВИТИ! ГДЕ ДРЖИШ КОЈЕКАВУ СТАРУДИЈУ?

ПРЕТРЕСИ СВАКУ ФИЈОКУ У КУЋИ... САМО ДА СЕ ПРОБУДИШ НА ВРЕМЕ!

ХММ?

ДОБРО ЈЕ! ИМАМО ПАРЧЕ КАНАПА, УВЕЛИЧАВАЈУЋЕ СТАКЛО И КАЛЕНДАР!

И ОД ТОГА ФЕШ НАПРАВИТИ БУДИЛНИК?

СВАКАКО! ВИДИШ, СУЊЕ ИЗЛАЗИ У 6,42... ЗНАСИ ТАКО У 7,09 ЊЕГОВИ ЗРАЦИ...

... СКУПИЋЕ СЕ У ЖИЖИ ЛУПЕ ОКАЧЕНЕ ОВДЕ. ЗРАК ЋЕ ПАСТИ НА МОЈУ НОГУ И ОПЕЋИ ЋЕ МЕ!

КАО ШТО ВИДИШ, ЈЕДАН ГЕНИЈЕ СНАЂЕ СЕ У СВАКОЈ НЕПРИЛИЦИ!

3-3-3
3-3-3

Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

ПОДВИГ НАРЕДНИКА ВУДСА

А ва камиона јурила су великом брзином мракним друмом дуж обале јужно од Напуља. Из даљине, са севера, допирала је мукла канонада. Ноћно небо иза густих маслињака и ниских брежуљака с времена на време постајало је јарко црвено.

После брзог напредовања тог јутра, савезничке јединице морале су се повлачити пуном брзином, да не би биле потпуно одсечене од своје главнине. Камиони на пустом друму припадали су специјалном одељењу које је требало да прикупи што више података о новим врстама немачког оружја употребљаваног на фронту у Италији.

Одељење наредника Вудса имало је тог јутра срећу да брзим продирањем пешадије опколи немачку противавионску батерију и зароби је заједно са целокупним људством. Приликом испитивања топова и опреме примећено је да су лаки противавионски топови снабдени једном новом врстом нишанских справа. Није требало много па да се закључи да су баш те справе узрок што су у последње време савезнички ниско летећи јуришни бомбардери трпели изузетно велике губитке. На положају је осим тога пронађено и неколико неотворених сандука са деловима тих нових справа.

Плашећи се да му немачки

Савезничка претходница запленила је у Италији противавионски тенк с новом врстом нишанских справа и неколико сандука са њиховим деловима. Требало је много храбрости и лукавости да би се плен упркос немачком противнападу пребадио до савезничког штаба.

тенкови не одсеку одступницу Вудс се одвојио од главнине савезничких трупа и кренуо дуж обале једним споредним друмом који је требало да се закључи да га одведе до њихових линија. Али, како обично бива, прати пут на карти је много једноставније него у стварности.

Постало му је јасно да са камионима више неће моћи далеко да доспе. Могли су се можда провући појединачно и пешнице кроз раштркани немачки бојни поредак, али то се никако није могло извести са великим и тешким сандуцима пуним драгоценог плена. Ако се оставе сандуци?

Камиони су заокренули за једну окуку и почели да се

спуштају ка малој ували између чијих се хриди црнело море.

На самом дну увале, готово потпуно заклоњена стенама, налазила се мала колиба. Вудсу паде на ум идеја: нареди краткој војници који је возио да стане и гилким покретом искочи из камиона. Откочио је машинку и са двојцом људи пошао ка колиби. Изгледала је пуста. Свуда околу су биле разапете рибарске мреже. На обали је био насукан чамац. При слабом ветру са пучине полутворена врата на брвнари су се њихала и тихо шкрипала. Недалеко од чамаца на жалу је лежала прна гомила нечега. Пришли су ближе. То је био сав склупчан старац чија је десна рука грчевито

била упрта ка небу. На метар од њега налазио се мали кратер бомбе за живе циљеве какве су ловци обеју страна бацали свуда дуж линије фронта. Старац је морао бити мртав већ више часова.

Још док су претраживали оно неколико запуштених просторија наредник донесе одлуку да ово место искористи као склониште за заплениени материјал. Изао је кратку наредбу својим људима да што брже пренесу сандуке. Док су их војници вукли, Вудс је прегледао непосредну близину и нашао малу шпиљу. Наредио је да ту сместе плен и да га добро замаскирају на улазу камењем.

Камиони са војницима имали су да продуже пут и докопају се савезничких линија да би обавестили где је остао Вудс и заплениени материјал. Тачан положај увале урчан је на картама које су са собом понели. Ако не могу да се пробију возилима свако мора да то покуша пешнице и стигне до првог савезничког штаба. У међувремену Вудс је скинуо униформу и обукао неке рите које је нашао у колиби мртвог рибара. Сакрио је само аутомат и велики нож.

Рачунао је да ако све иде како треба његови људи ће до зоре да се докопају штаба. До подне ће већ надлежни сазнати о положају усамљене колибе. Остајало је још доста времена да једна подморница стигне следеће ноћи пред увалу.

Било је већ јутро кад су се на друму појавили Немци, прво два мотоциклиста а одмах затим три блиндирана аутомобила. Свестан да ће сваки добар војник прво извидети шта се налази у колиби Вудс се вешто успентра уз стене иза куће, на супротној страни од оне где су били сакривени сандуци.

Немци су пажљиво прегледали околину, а онда пошто су пронашли леш старог рибара а вероватно дошли до убеђења да ту никога нема, продужили пут.

Већ је био увелико дан када се Вудс одлучио да прегледа све — да није остао неки траг по коме би Немци, ако наиђу у току дана, закључили да су колибу пре њих посетили Енглези. Управо кад је избио на чистину испред колибе за окуком на супротном брегу појавила се колона немачких возила. Био је уверен да су га приметили онако обасјаног сунцем на белом песку обале. Бежати — значило је изазвати Немце да детаљно претраже целу околину и пронађу скривене сандуке. Зато се одједном решити: мирно продужи ка колиби, узме ашов који је стајао прислоњен о зид куће и врати се месту где је лежао мртав старац.

Када су се немачки војници приближили он је већ ископао прилично дубоку раку и док му је зној цурео низ тело, више од страха него од сунца, он је на свом лицу на-

правио израз дубоког бола и утучености.

Немачки војници су му упутили неколико оштрих питања преко цеви својих наперених шмајсера на шта им је он одговорио само покретом главе у правцу старог рибара и стегнутим песницама запретио пут неба мрмљајући:

— Фатер... Фатер... авион... Англе.

Немци су га подозриво гледали али га оставише да закопа старца док су они претраживали кућу. Доведен је онда пред једног официра који, срећом, осим немачког није знао ни један други језик. Вудс је разумео да га он пита да ли су у току ноћи друмом прошли савезнички одреди, али је он само кукао и неодређено махао главом. Немац је био незадовољан и убеђен да има посла са пригубљеним рибаром. Наредио је покрет али су два војника остала у колиби.

То је био непредвиђени обрт у плану наредника Вудса. Требало је провести цео дан са Немцима и успети да не открију његов идентитет.

Сати су личили на вечност. Немци су, уморни од хода, убрзо после одласка командира заспали.

Друмом се до мрака није појавила ни једна немачка колона. Са првом тамом Нейци као да су постали обазривији. Један од њих је изашао на друм да чува стражу док се други вртима по кући. Вудс је глушећи бол за изгубљеним опем сео на једну стеноу са које се одлично видела пучина и нетренице гледао у мрак не би ли приметно уговорени светлосни сигнал.

Нешто после једанаест му се учини да види зелену светлост а одмах затим два кратка црвена зрака. Напреже очи. После кратке паузе сигнали се поновише. Срце му је лупало да искочи.

Није више било времена за размишљање. Дигао се и брзим корацима упутио ка колиби. Испод једног камена извадио је нож који је ту сакрио. На прстима уђе у собу. Немац је спавао али се од шкрипе дасака почео да буди. Без размишљања Вудс скочи на њега. Први непријатељ је брзо био готов. Пришао је онда вратима и покушавајући да имитира глас убијеног Немца повикао:

— Ханс... Ханс!

Стражар, верујући да је дошло време смени, појави се на вратима колибе, али се и он се брзо нађе на поду брванаре.

Са највише стене која је доминирала увалом Вудс поче помоћу лампе да даје сигнале уговорене са пријатељима пре него што су кренули одавде.

Чамцу са подморнице није требало дуго да пристане. Неколико снажних момака искочио је на обалу. Међу првима био је каплар Милс, који је успео да се претходне ноћи пробије до савезничких линија.

Казаљка на сату командног торња подморнице показивала је тачно 11 минута до поноћи када се она изгубила у мрачним дубинама Средоземног мора носећи са собом драгоцени товар и храброг наредника.

ПОСЛЕДЊИ
МОМЕНТАЛ

ЕВО ИХ... ЈЕСТЕ ЛИ ИКАД ВИДЕЛИ ЛЕПШЕ ДЕВОЈКЕ ОД ЊИХ, А?

ЊИХОВ ИЗГЛЕД МЕ НЕ ЗАНИМА! АЛИ, АКО СУ КРЕНУЛИ У ТВРЂАВУ СВОГ ОЦА, ЗАНИМА МЕ ЊИХОВА СУДБИНА НА ТОМ ПУТУ!

МАЈОР ДАНКАН ХЕЈВАРД КРЕНУО ЈЕ С КОРОМ И ДЛИНОМ. КРАЈ ЊИХ ПРОТРАЈАО ЈЕДАН ИНДИЈАНАЦ...

ЈЕСУ ЛИ ОВАКВИ СУСРЕТИ ЧЕСТИ У ОВИМ ШУМАМА, ХЕЈВАРДЕ?

ОН ЈЕ АРМИЈСКИ КУРИР И ДОБРО ВОЉНО СЕ ЈАВИО ДА БУДЕ ВОДИЧ ДО ТВРЂАВЕ! ПРОВЕШЉЕ НАС МАЛО ПОЗНАТИМ ПУТЕМ!

ЗАР НИЈЕ БИЛО СИГУРНИЈЕ ДА СМО ПОШЛИ С ВОЈСКОМ?

НЕПРИЈАТЕЉ МОЖЕ ДА НАПАДНЕ ОДРЕД ЧИЈА ЈЕ МАРШРУТА ПОЗНАТА. МИ ИДЕМО, МЕЂУТИМ, ТАЈНОМ СТАЗОМ И ПРЕ КЕМО СТИЊИ У ТВРЂАВУ!

НЕ СВИЊА МИ СЕ ТАЈ ИНДИЈАНАЦ! ТИ ГА ВЛАДА, ПОЗНАЈЕШ, ДАНКАНЕ?

ЗОВЕ СЕ МАГВА. МАДА ПРИПАДА ПЛЕМЕНИМА МИНГО, УДВОЈИЛО ГА ЈЕ ЈЕДНО НАМА ПРИЈАТЕЉСКИ НАКЛОЊЕНО ПЛЕМЕ!

ДУБЛЕРУ ХОЛИВУДУ

ОДЕЛО МУ ГОРИ АЛИ — АКО ПРОБЕ КРОЗ ВАТРЕНИ ЗИД ОТИЋИ ЋЕ НА ВЛАГАЈЊУ И ПОДИЋИ 1.000 ДОЛАРА — ЗА 40 ВРУЋИХ СЕКУНДИ. ВИЋЕ ЗАДОВОЉАН АКО ПРИ ОВОМ СМЕЛОМ СКОКУ КРОЗ ПРОЗОР ИЗ ЗАПАЉЕНЕ КУЋЕ ОПРЉИ САМО КОСУ А НЕ СЛОМИ НОГУ ИЛИ РУКУ. ЊЕГОВА ГОДИШЊА ЗАРАДА ИЗНОСИ ОКО 100 МИЛИОНА ДИНАРА ЗА ЊЕГОВ ПОЗИВ ПОТРЕБНА ЈЕ СМЕЛОСТ И ИЗВАНРЕДНА ФИЗИЧКА КОНДИЦИЈА, АЛИ ЗА НЕКОЛИКО ГОДИНА МОЖЕ ДА ПОСТАНЕ МИЛИЈАРДЕР. САМО... ДО САДА СЕ ЈОШ НИЈЕ ДЕСИЛО ДА ЈЕДАН ФИЛМСКИ ДУБЛЕР У МИРУ ПОТРОШИ СВОЈЕ МИЛИОНЕ...

Пад са коња — 100 долара. Судар аутомобила — 450 долара. Скок са 4. спрата — 600 долара

Дублер продаје своју главу за доларе, преузима на себе све по живот опасне задатке уместо скуних старова Холивуда. Кад треба

да ступи пред камеру и изведе неки подвиг облачи пет гарнитурата доњег рубља које се попрскају слојем азбеста. Лице Макса Клевина нико не познаје. Фризери и шминкери начине од њега правог Џемса Стјуарта или Кери Гранта а камера још помаже да се сниме из угла како би изгледао још веонији правом глумцу. Кад мора да скаче кроз ватру он своје тело може да заштити, али косу и руке излаже опасности и случају — наравно уз високи хонорар: 40 секунди опасности — 1.000 долара!

АНЕГДОТЕ

КАО ШАПАТ

Једном је немачки канцелар Бизмарк добио од једне своје добре познанице писмо које је било написано оловком. Познаница се на крају писма извињавала због тога и молила га опроштај.

— Зашто се извињавате — рекао јој је Бизмарк при првом сусрету. — Оловком написано писмо исто је што и разговор вођен шапатом.

БИЛО БИ БОЉЕ

Енглески писац и аутор „Петра Пана“ М. Бари био је позван да одржи у Смитсоновом колеџу предавање коме је присуствовало преко хиљаду студенткиња. Кад га је један пријатељ после упитао како је било на предавању он је одговорио:

— Хиљаду пута бих више волео да говорим само с једном девојком, него још једном са њих хиљаду.

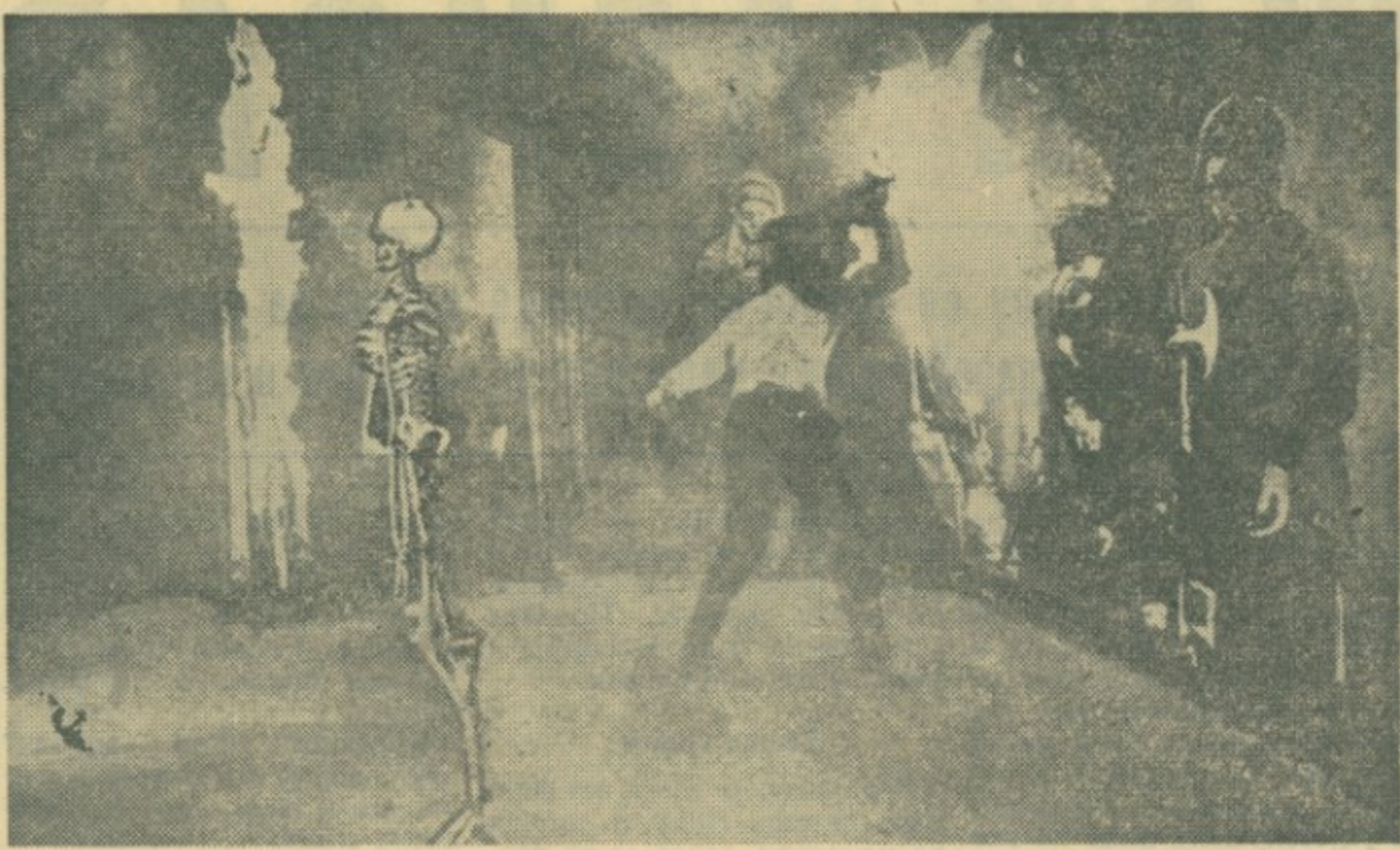
НИЈЕ ИСТО

Велики руски физичар Ф. Н. Лебедев био је велики противник бескорисног знања и често је говорио:

— Мој орман с књигама зна много више од мене, али ипак није он физичар него ја.

ФАНТАЗИЈА И МАТЕМАТИКА

Професор Оксфордског универзитета Керол написао је поред осталог и „Алису у земљи чуда“. Кад је енглеска краљица прочитала ту причу, затражила је да јој донесе и остала његова дела. Њеном изненађењу није било краја кад је дознала да су сва његова остала дела из области чисте математике.

МАКС КЛЕВИН ИЗ ГОРУЋЕГ ПАНОПТИКУМА МОРА ЖИВ ДА ИЗАЂЕ

„СМЕШЉИВА БИЉКА“

У Арабији расте једна биљка са необичним својством. Среће се у два вида. У области Касена је патуљаста, док у околини Анура достиже висину од једног метра. Лишће јој је сјајно зелено, цвет жут а плод махуна са три или четири црна зрна која обликом подсећају на зрна бораније. Зрна миришу на опијум и имају слаткаст укус.

Када се зрна истуцају и њихов прах узима у малим дозама с човеком се догађају чудне ствари. Он најпре почиње да се гласно смеје, а затим да игра правећи при томе најнеобичније покрете. Дејство праха траје један час. Затим пацијент пада исцрпљен и спава један сат, а кад се пробуди не сећа се ни свог смеха ни своје игре.

ОСТРВА ГАЛАПАГОС

Галапагос је множина од речи galapago — шпанског назива неких америчких корњача. Њих је било врло много на острвима која сада носе њихово име — Галапагос. Дужина огромне црне корњаче достиже до 1,5 м а тежина до 400 кг. Од ње се може добити до 100 кг укусног меса.

Острва је случајно открио 1535. године шпански епископ Берланга, који је пловно из Панаме у Перу. Назив Islas de los Galapagos или „Корњачина острва“ дат је касније. Острва су дуго била ненасељена. Посећивали су их само ловци корњача, који су истовремено сакупљали и њихова крупна јаја. Сада тих великих корњача скоро и нема. Острва припадају Еквадору и званично се називају архипелаг Колон.

WALT
DISNEY

СРЕБРАН ПУТ

Треба знати

Нека Грејс Вајли из Лос Анџелеса у Калифорнији једна је од ретких особа у свету која је, осим Индијана, укротила кобру. Вајли каже да је кобру лакше укротити од било које друге врсте змије због тога што је интелигентнија. Главни трик укротитеља је да стекне поверење змије. Ако кобра дозна да сте према њој пријатељски наклонени, каже Вајли, она вас никад неће ујести. Једино још остаје да дознате када кобра сматра да сте према њој заиста пријатељски наклонени.

Ако успеју...

Ако људи успеју да се спусте на Месец, наћи ће се у чудној средини: без воде и ваздуха. Ноге ће им се бешчумно вући по сувом прањину јер тамо нема атмосфере која преноси звук. Предвиђа се да они тамо вероватно неће наћи ни на какве трагове живота, а Земља ће им оданде изгледати као плава кугла окружена црним небом.

Некад

Цео простор између Ровиња, Бала, Водњана и Фажане, у доба Римљана, био је прекривен стаблима маслина. Још и данас у многим шумама и шикарама у подручју између Ровиња и Пуле могу се наћи пањеве маслина из римског доба.

Видљивост Јадрана

Видљивост се у Јадранском мору креће од 20 до 56 метара дубине. У току летњих месеци вода на површини мора има температуру од 22 до 25 степени, а у највећим дубинама од 11 до 12 степени Целзијусових.

Према предању

Угаљ у Раши — према предању — пронашао је неки чобанин који је упалио ватру на брду. Када се угрејао и спремно да потера стадо коњи, није могао да угаси ватру, јер се „упалила земља“. Како се ватра ширила у помоћ пастиру притекли су сељаци који су угасили пламен.

Шта је пре?

Шта се прво појавило — пиле или јаје? Јаје. Научници се слажу у томе да птице воде порекло од рептила који су легли јаја милионима година пре него што је полетела прва птица.

ЖАН ЛЕНОАР

Композитор чије су се шансоне највише певале за протеклих 50 година. Благодаречи њему цео свет је »говорио о љубави«.

Моје године? Чујте: не знам их више. Оне и ја закључили смо центименски споразум: већ 20 година сам их заборавио, а оне су ми учиниле велику услугу — не узнемиравају ме. Новинар мора да буде учтив и не сме да поставља непотребна питања — опомену ме је. Покушаћу ипак да вас ставим на прави пут: Кад чујете „Парле-моа д'амур (Говорите ми о љубави)“ схватићете моје године а за њих сам написао „Хоћете ли да играте, старамјо“. Ваши родитељи се сећају тога времена за које ћу ускоро да кажем с пуно меланхолије: „У наше време...“

— Ко сте ви, Жане Леноаре?
— Последњи из мог племена... Да, дванаесто дете. Рецимо да сам рођен мало пре овог столећа, јер видим да вас баш интересују моје године. Једина играчка која је остала у нашој породици био је један стари клавир.

Сео је за клавир први пут у шестој години и показао велику наклоност па су му узели одличног учитеља.

— Сачувао сам о њему прави култ — каже Жан Леноар. — То је био велики Луј Вијери, главни оргуљаш Богородичне цркве у Паризу. Свирао сам и ја на оргуљама кад ми је било 16 година. Тада чврсто одлучих да постанем музичар, иако се оваква одлука не може донети у млојој породици са скромним приходима.

— Године 1913 — прича Жан Леноар — свирао сам у једном биоскопу по седам сати веселој музици. Понекад сам дремао, свирао спорије и увек су ме опомињали.

Тешке године

Зарађивао је свега пет-франка дневно. Ноћу, у собици на мансарди, седео је на гвозденом кревету на коме су спавали његова жена и кћи и неуморно компоновао.

— А кажу — гуњао је себи у браду — да је ово златно доба!

Једног дана понудише му место свирача на броду „Париз“. Био је добро плаћен и после 43 дана вратио се с пута. Нашли су леп стан, купили намештај а његова жена се одмах оденула. Али је све одиела једне ноћи партија покера.

Породица је још више стегла појас. Ништа није могао да заради. Недељу дана су јели удробљен хлеб у чај који је купљен на кредит.

Тада је избио први светски рат и он је отишао на фронт.

— Тамо сам бар јео редовно — каже Жан Леноар.

Године 1917. је рањен и пуштен из војске. Сви су понешто продавали а он је продавао само своју музику. У једној кафаници свирао је на клавиру у време кад су ствари гости долазили на аперитив. У слободним часовима је опет компоновао.

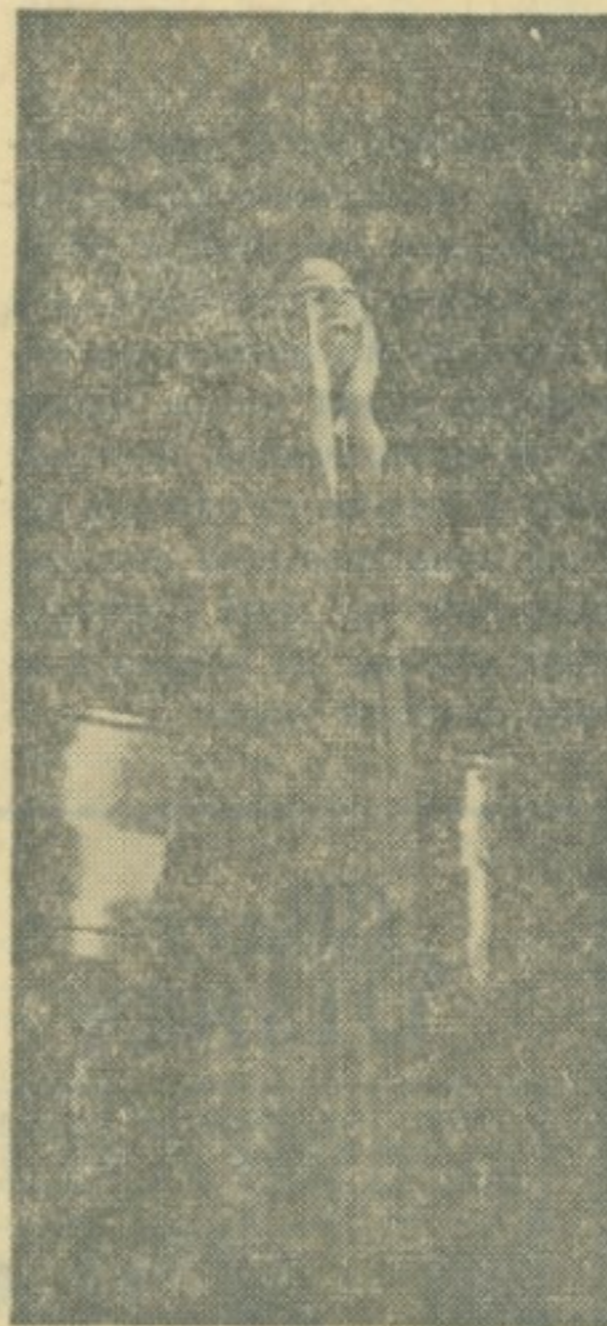
— Имао сам утисак да сам направио нешто велико. Кад

Ивона Жорж, која је тада била на врхунцу славе, прославила се његовом песмом „Париз“. Али он „услужује“ и друге: Мориса Шевалијеа, Мајола, Мистенгет, Жоржела, Дамију.

Шансона „Као врабац“ штампана је у 5 милиона примерака и снимљена на 8 милиона плоча...

— Слава је почела са „Говорите ми о љубави“.

— Знате, — каже он — све

ЛИСИЕН БОАЈЕ ПЕВА: „ГОВОРИТЕ МИ О ЉУБАВИ“

се ово догодило као што се увек догађа: падне вам случајно ноћу на памет нека реченица и за њом долази арија. Устајем и бележим ноте, свирам на клавиру. За једну ноћ сам имао потпуно скицу. За непуну четири дана написао сам и речи и музику.

Нове муке

Требао је онда наћи певача. Први човек коме је одсвирао ову своју шансону насмејао му се у лице.

— Не, стари мој. То није ни мало у тону. Заложнио си за читав један век. То је сувише нежно и споро: права лимунада. Треба живети са својим временом. Публика тражи амерички ритам, мангупске приче.

Жан Леноар се обраћао многим певачима и сви су говорили:

— То је дивно, али није за мене. Имаш ли нешто друго?

Поред свега многи су ипак певали ову његову песму. А он је пуних пет година носио у џепу и већ помишљао да је спали.

— Био сам је сасвим заборавио, кад једног јутра зазвони на моја врата девојчица коју сам виђао у мом крају.

— Дајте ми једну вашу шансону, маестро. С вашом песмом нико ми неће одбити ау дицију.

— Али, дете моје, немам баш ништа.

— Преклињем вас, потражите... Ма шта било. Видећете да умем да певам.

— Хоћете ли ово? — и показао сам јој „Говорите ми о љубави“.

— Хвала, хвала!

Успех

— Јуче сам била у „Европљанину“. Једна млада девојка је постигла велики успех са твојом песмом — рече ми једна његова познаница још са врата.

— Која је то песма?
— „Говорите ми о љубави“.

Ако је и мени не даш одмах, љутину се.

Леноар умало није прснуо

ЖАН ЛЕНОАР

у смех. Ухватио је под руку и увео у собу.

— У реду — рече он. — Можемо да пробамо.

После пет година „заточења“ песма „Говорите ми о љубави“ освојила је цео свет. На крилима нове шансоне Лисјен Боаје, јер то је била она, достигла је врхунац своје славе.

Шансона је преведена на 37 језика — на све на којима људи говоре о љубави.

Прву награду за грамофонске плоче фирме „Полидор“ добила је шансона 1930. године а недавно је продата дванаестомиллионита плоча. После више од 30 година, Далида у једном филму пева ову шансону свом партнеру. Сваке седмице, француски, немачки и амерички радио преноси је а кад се Лисјен Боаје појави на сцени публика тражи да једино њу пева.

Жан Леноар је творац ове шансоне али и других 3.999. За време окупације спутио

је у Француски покрет отпора. На повратку је имао само 3.000 франка и подеране ципеле. Мало га је повратила шансона „Хоћете ли да играте, старамјо?“ која је репродукована на преко 2 милиона плоча.

Сада Жан Леноар држи издавачки студио грамофонских плоча и стиче искуство и утиске о новим шансонама и њиховим ауторима.

— Било да критикујем или не — рећи ће: „Прегазило га време“. Ако пак одобрам, буну се моја савест... Некад је уметник стварао шансону од почетка до краја: и речи и музику и оркестрацију. Ипак немојте ми рећи да данас нема добрих.

— Какви су ваши даљи планови?

— Имам их масу. Нарочито желим да испуним сан из времена кад сам имао 18 година: да напишем оперету и, ако будем жив, и једну оперу.

СА СВИХ

МАЛО ЈЕ МИРА БИЛО

Историја човечанства испуњена је ратовима, по мишљењу чланова Института за статистику у САД. Они су проучавали историју последњих 3.400 година и дошли до закључка да је човечанство веома мало живело у миру — да је свега 300 година било без ратова. Да би се како-тако обезбедили мирни периоди за развитак народа, у току читавог тог времена закључено је 8.000 мировних уговора.

ЧЕСТО СЕ ПРОДАВАО

Од 1820. до 1890. године Црвени оток крај Ровиња три пута се налазио на продаји. Најпре га је на лиценцији купио један „дњански фабрикант, после један аустријски поручник и најзад немачки велеселеник. Овај последњи је једном превлаком спојио Црвени оток са суседним отоком Валмашир.

АЛЕРГИЧНЕ АЈКУЛЕ

Морски пси су алергични на жуту боју — изјавио је доктор Кларк на једном научном конгресу. Вршио је опите у басену где је на морске псе пуштао читав спектар боја. Морски пас је остајао незаинтересован према свим бојама али кад би угледао жуту боју скакао је из воде, одбијао да једе и за неколико недеља умирао.

ИСТО А ДВА НАЗИВА

До првог светског рата становништво испод Јулијских Алпа користило је за прелаз преко Вршича два различита назива. За људе из Горњске Вршич је био пролаз „Код Језера“, а за становнике Тренте, Кобарида и Толмина „Крањски врх“.

ПОВЕЂЕНИ ЛЕД

Нови ледоломац у СССР има мост брода нагнут напред и прамац снабдевен металним тестерама тако да се зарива дубоко у воду. Лед исечен у комаде пење се на мост где се помоћу система покретног тепиха и нагнутих равни поново одбацује са обе стране брода али знатно даље.

ДОЗНАЛИ?

На југу САД кокошке су изненада почеле да носе необична јаја: њихово беланце је било розе боје а жуманце браон. После дужег испитивања научници су дошли до узрока — кокошке су јеле брашно самлевено од зрна памука.

„ИЗМЕРЕНО“ ГАЛАКСИЈЕ

Совјетски астрофизичари из Алма-Ате су успели да „измере“ 16 галаксија удвостручујући на овај начин број проучених маглевних звезда. Досада су удаљени звездани системи представљали мистерију, а руски научници су извршили мерења на основу нових метода.

БРАТСКА РЕЧ МИХАИЛА ПОЛИТА

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

Своју политичку делатност Михаило Полит Десаичић започео је 1861. године, одмах после завршених студија у Бечу и Паризу када је промовисан за доктора права. Исте године је изабран и за посланика у Хрватском сабору. Први свој говор одржао је о Војводини која је тада била укинута као засебна управна јединица. Срби су тако изгубили и последњу наду да ће имати своју националну територију у Мађарској где би се могли као народ слободније и несметаније развијати.

Већ тада, на почетку свог политичког деловања, Полит се залагао за што ужу сарадњу Хрвата и Срба. Идејно је припадао Светозару Милетићу који му је још као гимназиста био васпитавао а чији су слободомни погледи добијали све снажнији израз у његовом политичком иступању и уопште животу српског народа у Војводини, а посебно у политичком животу Угарске. Одличан говорник, велике културе, неустрашив, „једина слободна савест у угњетачкој Мађарској“ — како је за њега казао један француски публициста, Полит је у својим саборским говорима отворено нападао и демаскирао насилничку политику мађарских и аустријских кругова.

У Пештанском сабору кад год су била угрожена права Хрвата Полит их је бранио. Разобично је мађарску политику према Хрватској у вези с натуреном хрватско-мађарском нагодбом. Када су га

мађарски посланици запитали зашто се толико интересује за Хрватску, он им је одговорио:

— Што у том обзиру додирује Хрвате додирује и Србе. Ја не чиним нити могу у том обзиру чинити разлике између Хрвата и Срба. Данас у Хрватској влада неко суморно стање, али ми Срби и Хрвати и у том суморном стању добре смо воље кад помислимо на будућност нашег народа, која ће свакако бити боља. У томе обзиру можемо ми вама Мађарима довикнути „Наша је будућност“.

Када је 1881. у Пештанском сабору одржао велики говор у коме је бранио право Хрватске на Ријеку, напао је узгред држање српских посланика у Хрватском сабору који су подлегли мађарској политици и заслепљени мрж-

То је једина слободна савест у угњетачкој Угарској — рекао је за Полита један француски публициста

њом заузели у том питању из дајнички став према интересима Хрватске. Две године доцније поново се у истом сабору чула Политова реч у одбрану хрватских права. Министарство у Пешти је тежило да Хрватској да обеље мађарске државе па је

за то чак стављало мађарске грбове бар на заједничка надлештва у Хрватској. Ово је у Загребу изазвало велико негодовање.

„Народ се стао бунити по улицама. Полиција није могла да растера групе које су нападале заједничка надлештва и обарале мађарске грбове. Полицији дође у помоћ војска и стана пуцати. Многи буду рањени, а један занатски момак убијен“.

Побуна се проширила и ван Загреба, нарочито по селима Хрватског Загорја, где су селаци из црква избацивали слике светог Стефана, краља мађарског: „Ван с тобом и ти си с њима“.

По селима је војска „забрала ред“: много је људи побијено а у Хрватској је проглашено опсадно стање. За комесара је постављен један аустријски генерал. Узнемирен због ових тешких догађаја у Загребу и Хрватској Змај Јован Јовановић је испевао своју песму „Шта се оно чује из Загреба града“ у којој, говорећи о страдањима Хрвата, упућује Србима ове стихове:

„Зато, Срби, чујте, чврсто стојте
На бранику где је и закон и правда!
Ојачајте снагу патника Хрвата
Нек зна да има у невољи брата“.

Змају је својим „Одзивом“ одговорио песник Август Харамбашић. Пошто у сабору није нико из опозиције одговорио да осуди постојећу мађарског министра финансија који је изазвао тешке сукобе у Хрватској, и пошто хрватски посланици нису устали у одбрану хрватских права, јавно се Полит да као Србин говори о тој ствари. Рекао је да су загребачки догађаји имали одјека не само у монархији него и ван ње и да су изнели на површину оно што је одавно тињало: да у мађарској половини монархије стање бива све теже и горе.

Политу је иронично додано да је „адвокат Хрватске“, а он је свој говор завршио речима:

— О стању у Хрватској не треба имати илузије. Ситуација је таква да читав народ до једног човека стоји у одбрану својих права. Распра

која је до недавно постојала међу Србима и Хрватима престаја је. Опом. а још српског песника на слогу мету Хрватима и Србима произвела је у Загребу неописиво одушевљење. Тако је то било у прошлости, тако је сада и тако ће бити свагда кад интерес нашег народа у питање долази.

После жалосних септембарских догађаја 1902. у Загребу, изазваних обостраном нетрпељивошћу, а подјаривани од аустријских и мађарских власти, Политова реч је дубоко одјекнула и међу Хрватима и међу Србима, нарочито у њиховим младим генерацијама. Полит је увек указивао на праве узрочнике који изазивају српско-хрватску неслоду. Умео је да схвати и Старчевићеву теорију о хрватству и није је сматрао увредом.

— Ја сам имао прилику искусити кад се мени рече Хрват да се то рече у најбољој намери, па то не могу никад замерити. Штавише, кад сам имао прилику са Старчевићем разговарати, који Србе у Банату и Бачкој, па и у Србији и свугде зове Хрватима, ја му ни то никад замерио нисам, јер сам видео да нас он сматра као један народ.

У исто време, као прекретница, зачео се у Хрватској нови покрет који ће довести до стварања српско-хрватске коалиције. Догађајима у Загребу претходно је један непромишљен чланак, објављен у српској штампи. Кад се на глас о противсрпским демонстрацијама у Загребу окупила на београдском универзитету целокупна омладина да их осуди, у једном њеном делу, занесеном претераним националистичким осећањима, тражило се да то буде осуда целог хрватског народа.

Тада је иступио млади Јован Скерлић говорећи да се моментално забудела маса у Загребу не може сматрати као цео хрватски народ и да осуда ни у ком случају не сме да иде у том правцу, не-

го треба да падне на оне који баш немају право да ангажују народ.

— Треба, — рекао је Скерлић, — и на себе погледати, па поднети и свој део одговорности. Јер ако ми сами створимо поновр између нас и Хрвата, он се никада пребродити неће. Зато морамо тежити јединству Хрвата и Срба и само у томе видети и њихов и наш спас.

Тај нови правац у српско-хрватским односима и заједнички напори да се супроставе непријатељу па и нова гледања на српско-хрватске односе у Аустро-Угарској монархији, неизмерно су обрадовали старог Полита. У Пештанском сабору он обнавља своју борбену делатност из младих дана и свом снагом помаже рад посланика српско-хрватске коалиције. Он довикuje мађарској влади да је у највећој заблуди ако мисли да ће Хрватску силом покорити, а при том не заборавља ни остале потлачене народе у Аустро-Угарској монархији. Није престао да буде жива веза између Срба и Хрвата чијој је слози и јединству посветио сву своју дугогодишњу делатност.

Мађарска политика према немађарским народима није попуштала. Заснована на насиљу, на њему се и одржала све до слома Аустро-Угарске. Полит је још од почетка заступао мишљење да у Аустро-Угарској монархији не може доћи до решења националног питања и да ће га решити једино њена катастрофа.

Ту своју мисао је изразио у својим последњим говорима у Пештанском парламенту. Истичао је да се дани катастрофе приближују и да будућност припада потлаченим народима. Ни српско-хрватска коалиција није успевала да одбрани права Хрватске и да побољша политику у њој.

— Политички положај у Хрватској није кренуо набоље — рекао је он једном свом пријатељу Хрвату — али се показала једна чињеница као ведрозора лепше будућности Хрвата и Срба, а то је народно јединство Срба и Хрвата.

Незнатна плима и осека

И Средоземно море има плиму и осеку, али сасвим незнатну. Ово море директно је повезано са Атлантским океаном узаним Гибралтарским мореузом кроз који у току 6 часова не може да утиче или истиче довољно воде да би настала плима и осека. Међутим, занимљиво је да су плиме и осеке знатно веће у Јадранском и Егејском мору него у Средоземном.

Лавовски део

Израз „лавовски део“ често се помиње, али погрешно, јер то не значи само већи део, него све. Када лав одлази у лов у друштву он за себе увек узима део плен.

Зашто кратка коса

Боксери су некад имали сасвим кратко ошишану косу и за то је постојао оправдан разлог. По старим лондонским правилима у рингу су се борци поред боксовања могли и да рву, па им је било дозвољено да противника ухвати за било који део тела изнад паса, чак и за косу. Због тога је већина професионалних боксера имала сасвим кратку косу или је чак бријала главу.

Најстарија уљара

У месту Барбариги, код Ровиња, налази се најстарија уљара у нашој земљи. Подигнута је у првој половини првог века наше ере.

Пијан од хлеба

Козо Охиши је постајао пијан кад год је јео хлеб или кромпир. Лекари су те мељено прегледали овог 46-годишњег Јапаница и установили у његовом дигестивном траку гљивице налик на квасац које су фер-

ментишућу угљене хидрате стварале алкохол. Антибиотицима су убијене гљивице и тако је престао да ради „дестилација“ коју је Охиши носио у свом телу.

Боље у тамни...

Доктор Харолд Бол, са Универзитета у Небраски пронашао је да инсекти који се ставе у потпуну таму, постају тежи и бивају већи и јачи од оних који се излажу светлости.

У оба рата — на дну мора

Мали пароброд „Олива“, чији је садашњи власник пулско бродоградилште, за време оба прошла светска рата налазио се на дну мора. Брод „Олива“ стар је 60 година. За време Аустро-Угарске „Олива“ је био подређени пловни објект крстарици „Бебенберг“.

СТРАНА

ЛУТКА — БАКА

Међу новитетима који се свакодневно појављују у целом свету налази се и овај: у Великој Британији може да се наручи бајка или успаванка за бебу; јапанска индустрија отишла је даље — производи лутке које умеју да причају приче и да замене баке. У ове лутке уграђене су магнетфонске траке на којима су снимљене целе бајке или приче.

ФАКСИМИЛ ЗА 50 СЕКУНДИ

Потпуно тачна репродукција неког документа или потписа, само умањена, може да се добије помоћу новог одашиљача-пријемника. За мање од 50 секунди он преноси нечији потпис или документ који је потпуно исти као оригинал.

Пренос се врши на тај начин што се у одашиљач увуче папир, потпис пошаље било нормалном телефонском линијом, било нарочитом мрежом или радиом. Одашиљачи и пријемници су снабдевени роднама папира на које могу да се стављају — ако је потребно — специјалне напомене да би се вратиле пошљаоцу.

НИШТА НЕМОГУЊНО

И поред свог опасног изгледа гепард се може припитомити тако да постане веран као пас. Али он се не множи у заробљеништву и због тога се не може сматрати потпуно домаћом животињом. Међутим, изгледа да ништа није немогуће — недавно се један млади гепард окотио у зоолошком врту у Крефелду.

ТРНОВИТИ ПУТ ДО СТАНА

Енглез Хенри Девис има: жену, петоро деце, два унучета, 9 птица, 19 мачака, 10 белих мишева, 9 паса, 2 кунџа, једну морску свињу, 2 даждевњака и једну жабу. Сасвим разумљиво да је њему тешко да нађе стан.

ПРОЗОР ПОД КИРИЈУ

Једном се у неком римском дневном листу појавио оглас следеће садржине: „Издајем прозор који има поглед на суседни терен где се снима филм „Бокачо 70“ чији је режисер Фелини, а носилац главне улоге Анита Екберг.“

СИГУРНИЈА ВОЖЊА

Медицинско-психолошки институт у Карлсруу у Западној Немачкој вршило је опсежна испитивања о деловању радија на возаче аутомобила. Под контролом стручњака возачи из шест земаља возили су 24.000 километара уз музику са радија. Дошло се до закључка да се око 98% изјаснило за радио у колима. Јер „узка разија монотонија приликом дуге и једноличне вожње, позитивно делује на рад срца и крвотока, јер возачима пружа одмор као што је случај и са паузама за време вожње.“

ДВОСТРУКЕ БЛИЗНАКИЊЕ

На пољопривредној изложби у Луисвилу, у америчкој савезној држави Кентакију, је дан репортер наишао је на двоструке близнакиње: две и-

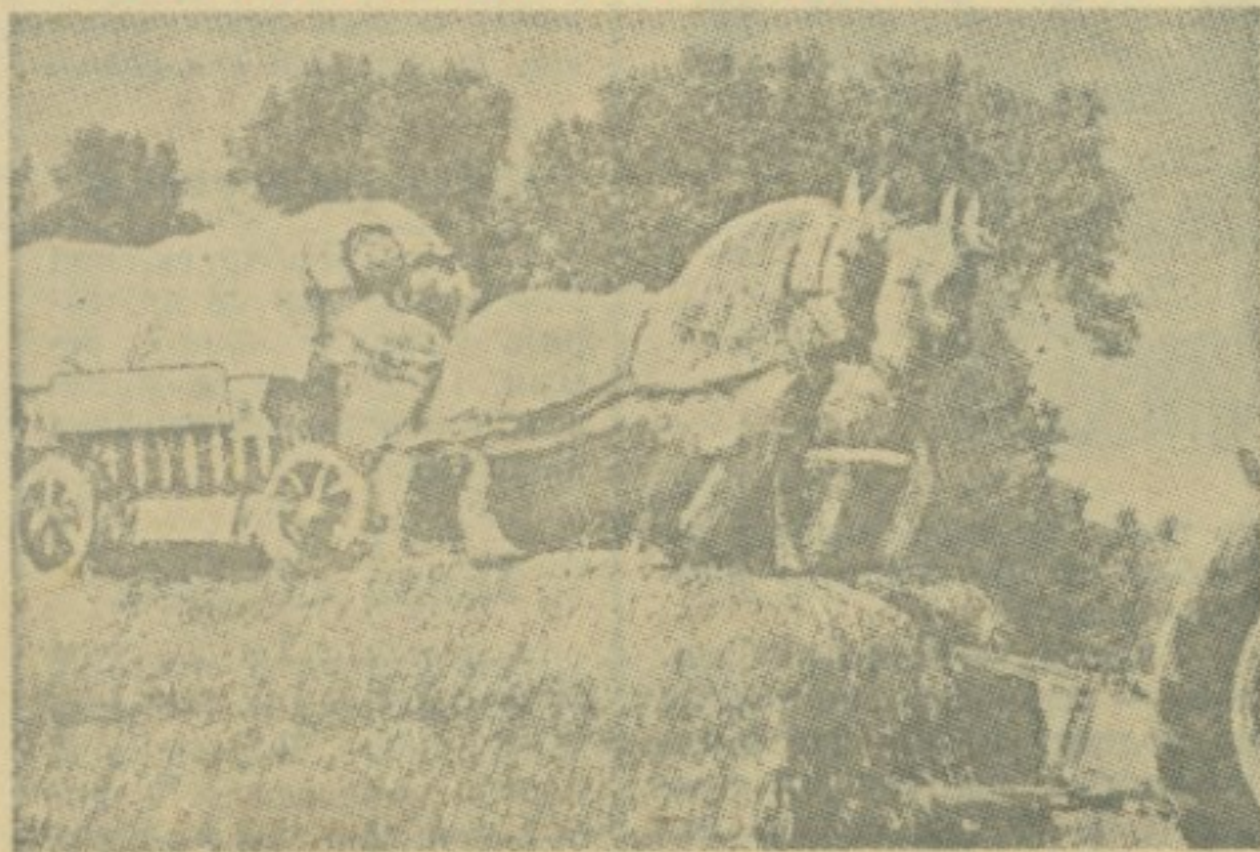
советне сестре, ћерке једног фармера, и две истоветне тикве израсле на једној врежи у њиховом врту.

НЕ САМО КОЊ...

Познато је да се приређују трке не само коња, него и других животиња. Сваког фебруара у месту Индију, у Калифорнији, на дан националног фестивала одржавају се узбудљиве трке камила и нојева. Овој призор, којем не би се зачудили у Арабији, одушевљава хиљаде Амери-

канаца који се сакупе на тркалишту. Нарочито су интересантне трке камила које обраћају веома мало пажње на велике напоре јахача да се одрже на њиховим леђима. Нојеви вуку за собом мала колица слична онима која вуку коњи на касачким тркама.

ФАРМЕР-СКУЛПТОР

Фармер Ернест Берс из Јужне Дакоте, САД, скулптор је без лета и камена. Његов материјал су пољопривредни производи и делови раскодоване машинерије. За сеоску свечаност направио је пар коња који климају главама и

машу репом за време хода. Жена на колима окреће главу, човек клима главом и удара по својој гитари. Све фигуре су направљене од ражи, пшенице и сена повезаног за рам од врбовог прућа. Покрећи настају преносом са осовине трактора који их вуче.

ЧУДАН ДОКУМЕНТ

Један од најчуднијих докумената у историји био је, како се сматра, достављен сер Антонију Пинцију (1797—1879), бившем главном библиотекару британског музеја.

Године 1821. Пинци је био осуђен на смрт због револуционарног рада против свога грофа у Италији. Уочи погубљења он је успео да про-

вали затвор и побегне у Енглеску. Ускоро затим примио је писмо од судског извршитеља у Италији у коме се захтева да плати два велика трошка која је проузроковао: један за подизање вешала на којима је требало да буде обешен и други за обећану награду двојци целата.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

У УЛИЦИ ПЛИМЕ, У ДНУ ВЕЛИКОГ ВРТА НАЛАЗИО СЕ ЈЕДАН ПАВИЉОН НА СПРАТ У ТОЈ КУКИ НАШАО ЈЕ ЖАН ВАДЖАН УТОЧИШТЕ ПОШТО ЈЕ О КОЗЕТОМ НАПУСТИО МАНАСТИР. У ИСТО ВРЕМЕ ИЗНАШМИО ЈЕ ДВА ДРУГА СТАНА У ПАРИЗУ ДА БИ НА СЕБЕ МАЊЕ ПРИВЛАЧИО ПАЖЊУ И ДА БИ У СЛУЧАЈУ ОПАСНОСТИ ИМАО ГДЕ ДА СЕ СКЛОНИ. ЖИВЕО ЈЕ ПОВУЧЕНО, ПОД ИМЕНОМ ИТЛИМ ФОШЛЕВАН, КАО МАЛИ РЕНТИЈЕР ОД НОВЦА КОЈИ ЈЕ ЗАРАДИО У МОНТРЕЈУ

ВРТ У УЛИЦИ ПЛИМЕ БИО ЈЕ ДИВАН. КОЗЕТА ЈЕ ПРОВОДИЛА ВЕЧЕРИ У ВРТУ САЊА — РЕКИ О СТУДЕНТУ КОГА ЈЕ НЕКОЛИКО ПУТА ВИДЕЛА У ЛУКСЕМБУРШКОМ ПАРКУ.

ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ, НА КЛУПИ НА КОЈОЈ ЈЕ НАЈЧЕШЋЕ СЕДЕЛА, УГЛЕДАЛА ЈЕ ВЕЛИКИ КАМЕН И ПОД ЊИМ ЈЕДНО ПИСМО...

Довољно је само сагледавати један осмех исцрпљеног шешира од крејта с лубимашким лиракама, да дођеш уће у дворове сноба

ОПРОСТИТЕ МИ... ДОШАО САМ... ВИШЕ НИСАМ МОГАО ДА ЖИВИМ... ОБОЖАВАМ ВАС...

ЗОВЕМ СЕ МАРИЈУС. Д ВИ?

КОЗЕТА!

СЛАНА ВОДА — ПОСТЕЉА БУДУЊНОСТИ

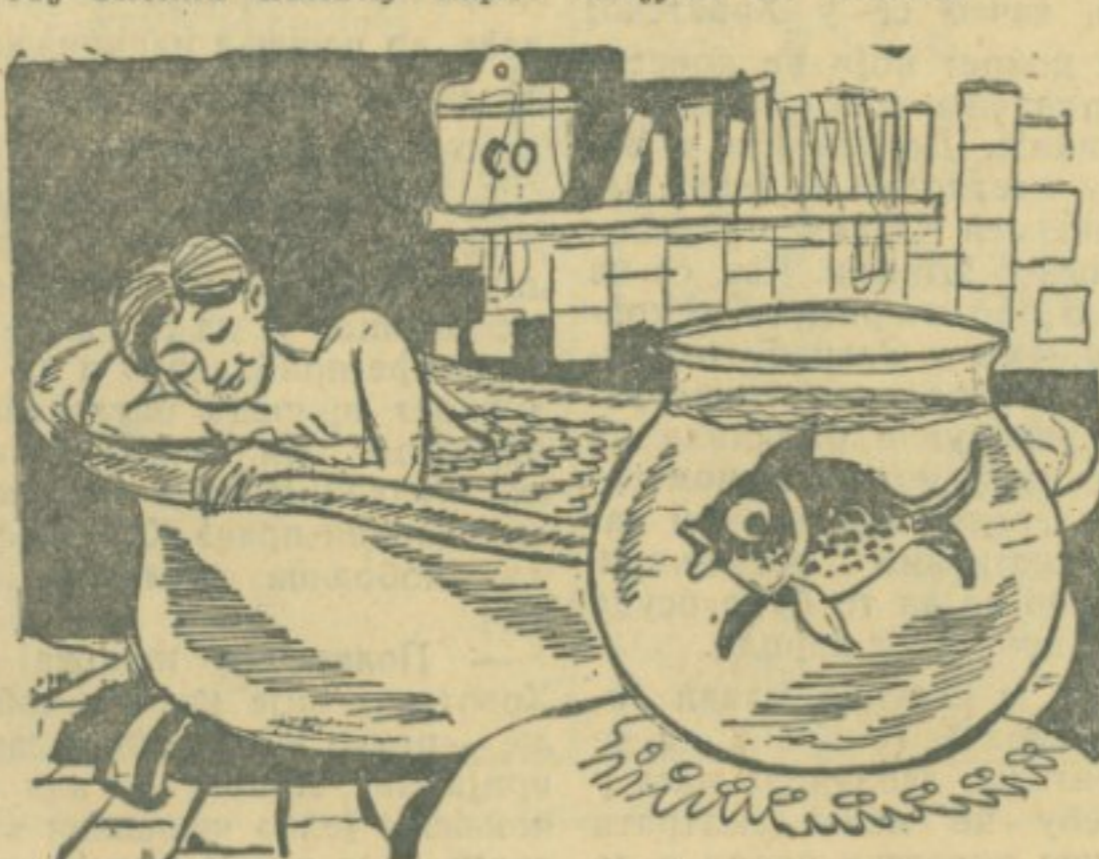
Доктор Кларк Кемерон са Харвардског универзитета учинио је једно откриће које ће моћи да „скрати“ ноћ са осам на свега три или четири часа. Његово откриће гласи: када за купање најбоља је постеља. Уместо душека Кемерон предлаже слану воду.

„Човек спава као риба“ — каже један од сарадника доктора Кемерона и ове његове речи треба схватити дословно. Јер, амерички научник конструисао је своју каду — постељу после дугог и детаљног проучавања „спавалих навика“ код риба.

Рибама, утврдио је он, потребан је и поред тога што стално пливају свега један час сна у току дана и ноћи. Човеку, додуше, не би био довољан само један час, већ три или четири пута толико, али под условом да то време спава у сланој води.

Постеља од слане воде америчког научника слична је обичној кади за купање, само је већа и на-

чињена је од стаклених влакана. Процент соли у води толики је да тело може у раствору да плива, а да не тоне. Температуре ове „мокре постеље“ одржава се стално на истој висини помоћу нарочитог уређаја, а износи нешто мање од температуре човечјег тела. За време сна једна невидљива и нечујна пумпа ствара лако струјање у води, што делује умирујуће и успављује на човека.

„Мозгу је потребан само један сат сна — каже доктор Кемерон. — Разлог због кога ми спавамо знатно дуже лежи у томе што се тело готово осам часова мучи да би осигурало мозгу тај један сат дубоког, потпуног сна. Моја постеља од слане воде чини те додатне часове спавања и превртања потпуно излишним. Особе са којима сам вршио опите будиле су се савршено одморне“.

Једна особа која је за време опита спавала у Кемероновој „мокрој постељи“ изјавила је: „У почетку сам се бојао да ћу потонути. Али, веома брзо човек открије да плива сам од себе. Тада долази тренутак потпуног опуштања. Човек лежи сасвим равно. Мишићи се опуштају, тело ништа не притиска и човек, потпуно без осећаја тежине, плива у свом кревету. Ускоро наилази дремљивост и готово аутоматски се потоне у сан“.

ОБРАЧУН БЕЗ РЕЧИ

На једној веома живој раскрсници у Чалмсфорду, граду на југу Енглеске, одиграо се недавно следећи догађај:

Један возач аутомобила при тиснуо је сирену на својим колима да би му један писмоноша који се возио бициклом начинио пролаз. Писмоноша се није ни помакао. Аутомобил је ипак кренуо и лако гурнуо бицикл тако да се мало возило преврнуло. Писмоноша није на то казао ни речи, већ је мирно пришао и са два удара ногом демолирао фарове на аутомобилу. Возач је хутећи изишао из кола, погледао колика му је

штета причинјена, затим пришао бициклу и ногом му смрскао точкове. Писмоноша је овај чин посматрао скрштених руку, а затим је ногом разбио задње светилке на аутомобилу. Возач је поново изишао из кола, дограбио бицикл, дигао га изнад главе и треснуо о земљу. Писмоноша је погледао бицикл, оценио штету, пришао затим колима и разбио задње стакло на аутомобилу. За читаво време ни писмоноша ни возач аутомобила нису прозборили ни речи. Окупљени пролазници такође су хутке посматрали овај неми обрачун.

ТЕЛЕВИЗИЈА ПОМАЖЕ ПСИХИЈАТРИЈИ

Нарочити телевизијски екран инсталиран у једној психијатријској клиници у Велсу већ је показао повољне резултате — омогућује лекарима да посматрају своје болеснике а да их они не виде. Четири камере, сасвим неприметне, постављене су по собама

и заједничким салама а на једном великом екрану у лекарској соби из које се руководи овим уређајима — врши се посматрање.

Помоћу ових апарата лекари могу да контролишу и умирујуће дејство најновијих лекова на пацијенте.

У ЛОНДОНСКОЈ МАГЛИ

седели у дубини спортских кола милели су као пужеви док су високи аутобуси журили мимо њих. Али не за дуго — изненада се маглени покривач подигао и возачи спортских кола весело су дали гас а аутобуси застали.

Један брачни пар кад је изашао из биоскопа, обилазио је читав сат око Бакингем Серкаса док није схватио да је стално на истом месту.

Магла не углавном гушта у предграђима него у центру јер из асфалтираних улица избија мање топлоте и ваздух је мање влажан. Често се слеже више маглених слојева један изнад другог.

Метеоролог Роло Расел забележио је 1839. губитке и штете настале услед магле — и дошао до суме од 5 милиона предатних фунти.

Најстрашнија магла за последњих десет година почела је изненада 4. децембра 1952. и трајала пет дана када ју је јак југозападни ветар исто тако изненада и растерао. За тих пет дана и четири ноћи умрло је у Лондону 4.700 људи а број оболелих на плућима попео се од нормалне бројке 70 на 870. На селу је стока скапавала. Један нарочито сналажљив сељак спасао је

своје стадо на тај начин што је животињама ставио на њихше цакове натопљене вискијем. И биљке су пропадале. Али ко би на то мислио у магли? Та четири дана стала су Лондон „маленкост“ — свега 10 милиона фунти.

Хемијске чисточице, апотеке и путнички бирои су престано радили. Људи су долазили у бирое да разгледају проспекте о сунчаном југу и бежали из непрозирне и непријатне магле.

Статистике о злочинима показују опадање криминала за време магле. У лондонском „подземљу“ које још држи до свог „угледа“ сматра се да није нимало фер опљачкати човека у магли! Већина умор-

става по магли дешава се само у криминалним романима.

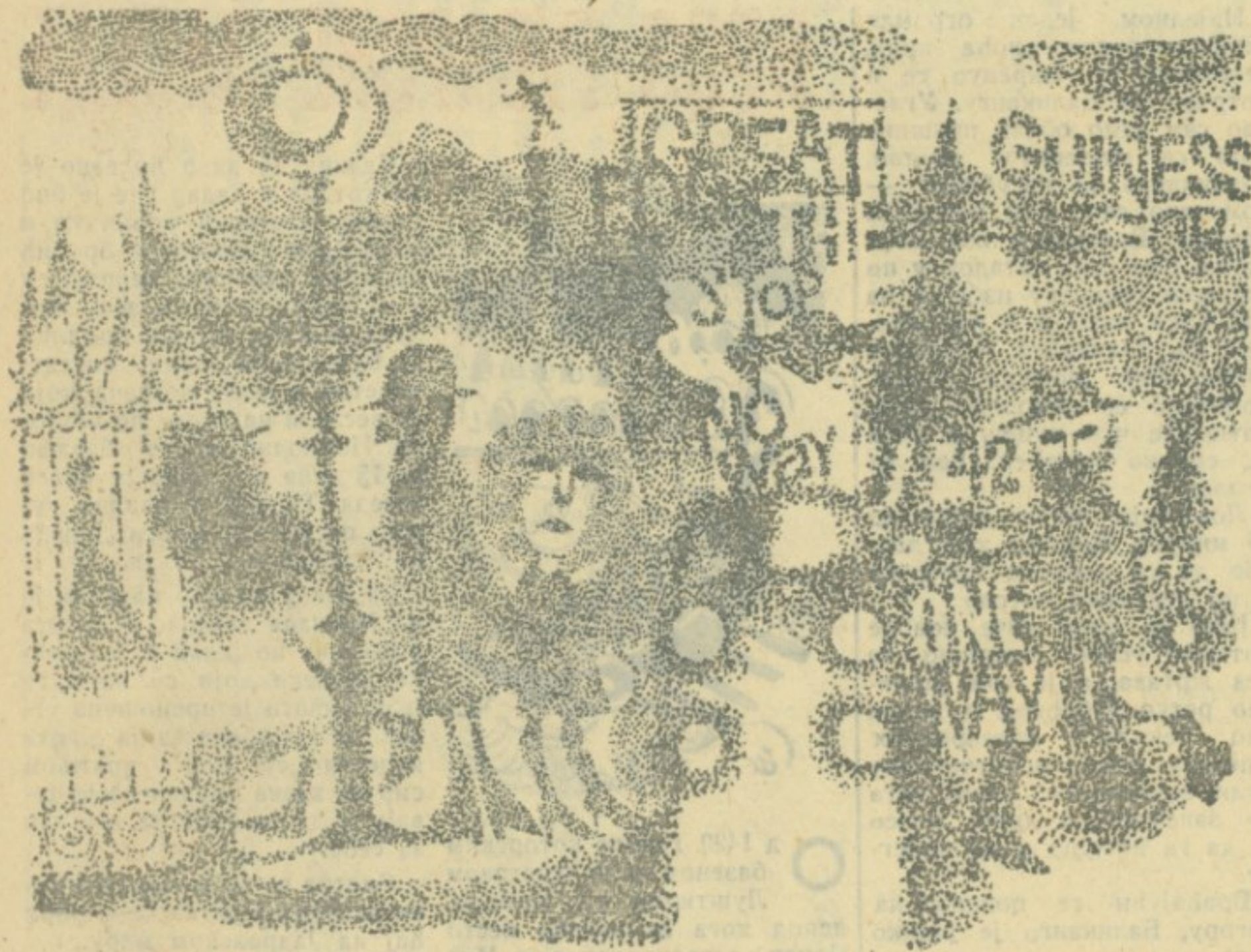
Поштари добијају „оквратник за маглу“ на коме је флаша амонијака. Кажу да то олакшава дисање. Дечаци везују беле марамице око руке и превде преко улица беспомоћне особе.

У новинама је објављена прича о једном слепом 17-годишњем младићу, који је, кажу, имао „радар на глави“. Пошто је већ навикао да се креће пипајући он је провео туце аутобуса кроз густу маглу до гараже и помогао ватрогасцима да дођу до једне куће где је избио пожар. Шест часова је проводио људе и ниједном није направил погрешан корак.

ПРИВЛАЧИ ИХ ДИСАЊЕ

Опити које су вршили доктори Рајт и Келог из Ванкувера показали су да човечије дисање привлачи комарце. Стварали су кружну ваздушну струју око једног непомичног предмета и женка комарца је одмах била привучена: 16 пута брже ако је предмет

био хладан и влажан а 51 пут брже ако је топао и сув. Научници су показали да струја коју производи човек дисањем и топлотом тела привлачи све инсекте који сисају крв. Због чега то тако бива остаје засад загонетка.

Људи могу да се заштите од кише и снега, од грома и града, ватре и леда али против густе лондонске магле немају средстава за борбу. Када је у Лондону најгушћа магла чак и полицијци напуштају своја патролна кола и не воде више рачуна ни о великим злочинима а камоли о малим.

Сваки саобраћај застане — и рат је чак престао када је магла била сувише густа. У Енглеској: Ливерпул, Бирмингем и Манчестер имају више магле него Лондон, а Алеути, Њуфаундленд и Лабрадор имају чак више магле него Британска острва. Али лондонска магла, како је писао Још Дикенс, има нешто сасвим специјално. Сви велики песници који су живели у Лондону били су њоме фасцинирани: од Шекспира чије су вештице јахале кроз маглу, до Оскара Вајлда и Томаса Елиота који је писао: „Жута магла таре своја лећа о прозорска окна“.

Лондонска магла је романтична. Човек и нехотице оскупује топот коњских копита по мокрој асфалту и замисли како се једна затворена кочица у којој седи леди под велом зауставља пред кућом 221-Б у Бекер стриту. Док она излази и повлачи гајтан зворцета, Шерлок Холмс који стоји на прозору прича др Ватсону све о тајанственој посетитељи коју још никад није видео...

У Лондону магла долази потпуно изненада, а може и

Лондонска магла је необјашњива и неумољива. Теоријски о њој се све зна; практично против ње се ништа не може

постепено а траје неколико часова или неколико дана; она је густа или ретка, бела или црна, сива као шкриљав или жута; пријатна или језива; тмурна или романтична. Када је романтична Лондон изгледа као град из бајке: тада велике куће добијају дах импресионизма. Вестминстерска палата изгледа као да је загнурана у старо порто вино а светла са обе стране Темзе депршава као мале заставе.

Лондон изгледа баш као на сликама Тарнера, Уистлера или Констебла, много лепши него Париз или Венеција у магли. Али када се од меке и нежне магле претвори у дебелу влажно-хладну покривач који тешко падне преко кућа Лондон постаје таман и тмуран. Престаје сваки саобраћај. Возачи аутомобила заустављају кола. Пешаци се шуњају дуж зидова кућа као сенке. На Темзи се сударају бродови, злочинци беже из затвора а број смртних случајева нагло расте. Магла се слеже на срце и душу. Људи пљују прљавштину и пате од депресије. За становнике Лондона магла представља читав низ малих и великих незгода: губитак времена, новца и живаца, јед и компликације.

Човек иде из позоришта и не може више да нађе пут до куће. Ако је у посети не сме да пође и срећан је ако може да проведе ноћ на некој фотељи код својих пријатеља. Човек не зна где је оставио ауто и другог дана не може да га нађе. Када је најгушћа магла храбри аутомобилисти возе уз сам ивичњак и промоче главу кроз леви прозор (у Енглеској се вози левом страном) а шофирају десном руком јер се волан у енглеским колима налази десно. Овакву вођњу могу да дозволе себи само људи челичних живаца. И енглеска пословична уздржаност нестаје под магленим покривачем. Ако се сударите са неким Лондонцем кажите учтиво:

— Не мари ништа! Уосталом, можете ли ми рећи где смо?

— На жалост, то вам не уме нико рећи!

Такве једне ноћи владала је потпуна тишина у милионском граду; ларма је нестала као под стакленим звоном; чују се само потиуле сирене за маглу са изгубљених бродова на Темзи.

Готово сваки Лондонац има своју омиљену причу о магли. Један Енглец висок 180 сантиметара ишао је једне вечери

преко Бејсвотер Рода где је магла дежала метар и по изнад земље. Док су се јални мали људи тешком муком пробијали кроз маглу, он је ишао високо уздигнуте главе — изнад магленог покривача, као пилот кад вози авион изнад облака. Возачи који су

ТОЧАК СЕ КОТРЉА КРОЗ ВЕКОВЕ

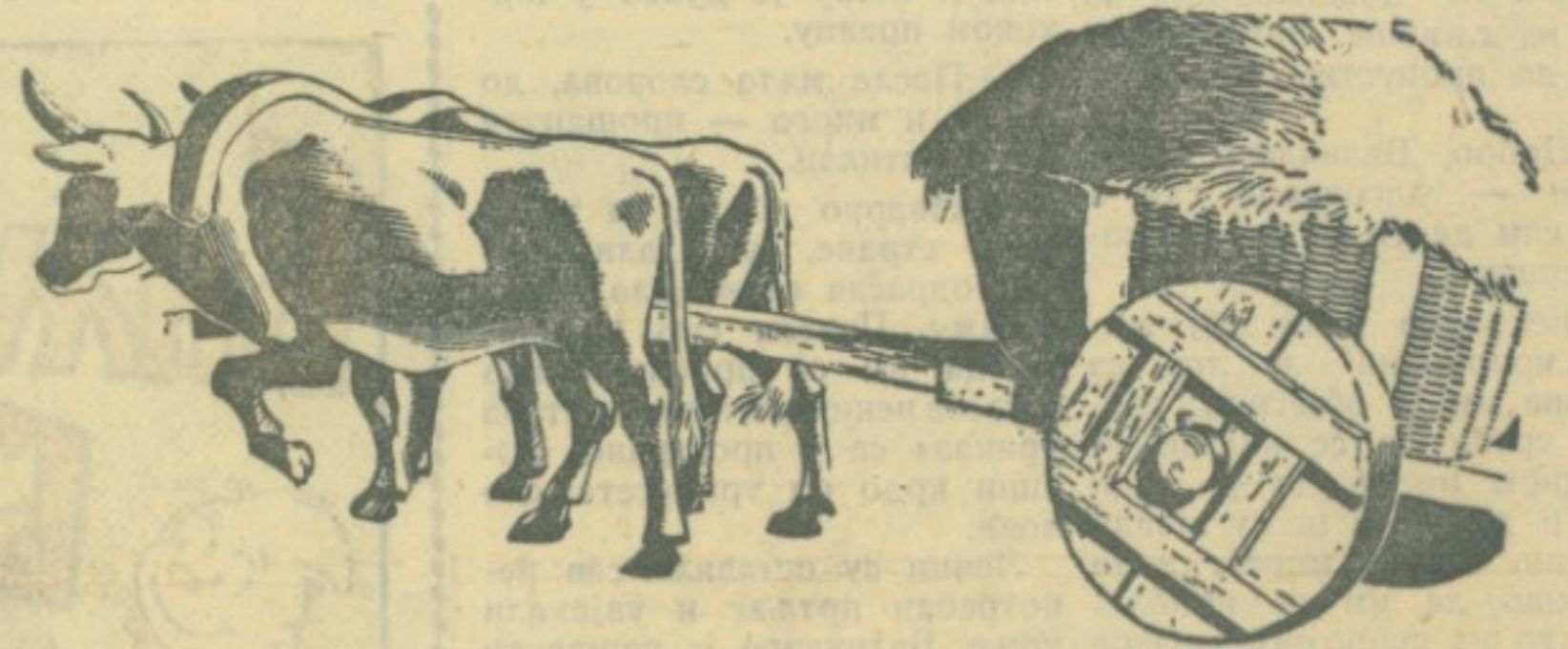
Најједноставнији проналази у историји човечанства били су већиним и најгенијалнији. То нарочито важи за точак. Занимљиво је и чудно да су људи тек у касно пр историјско време дошли на идеју да начине точак јер је превозење на салањцима или углачанним гранама било веома тешко и мучно, чак и када је човек већ имао стоку за вучу.

Сматра се да је први точак почео да се котрља пре отприлике 5.000 година. Међутим, археолози не могу још да се сложе у мишљењу да ли се први точак дојавио на Блиском истоку — највероватније у Месопотамији — или у Западјој Индији. Тек последња ископавања на обалама реке Инда показала су да су у овим крајевима још пре више од 4.000 година употребљавана воловска кола с великим, масивним дрвеним точковима.

Око 2.000. године пре наше ере, појавили су се први точкови с паоцима. Ту је рат одиграо улогу проналазача. Јер, у борбама се нису могли употребљавати пунци, кроз дрвени точкови: борна кола мора да су бити лакша, бржа и покретнија, а то је било могуће само с точковима који су у средини били шупљи и имали паоке. На таквим двоколицима, чии су шупљи довени точкови били „оковани“ обручима од јаке коже, одлазили су у бој египатски фараони. Грци, Римљани и Персијанци такође су употребљавали борна кола која су у непријатељске редове уносила страх и трепет. Њихове двоколице имале су јаке точкове оковане ојкем и на осовинама као мач оштре продужетке који су служили као страховито оружје.

Са ширењем римског царства ширила се и употреба точкова. Као што је већ речено, у почетку су се искључиво употребљавале двоколице, јер је кретање кола на четири точка кривудаваим лутевима било веома тешко. Постоји чак мишљење да су Римљани који су имали много кола са четири точка, баш због тога градили као под коначне праве путеве.

Касније, у средњем веку, трговци су путовали од једног насеља до дру-

гог тешким покривеним колима која су имала огромне широке точкове.

Крајем средњег и почетком новог века, када су поред трговача све више путовали и обични људи, појављују се путничка кола

ломљењу осовина и дрвених точкова.

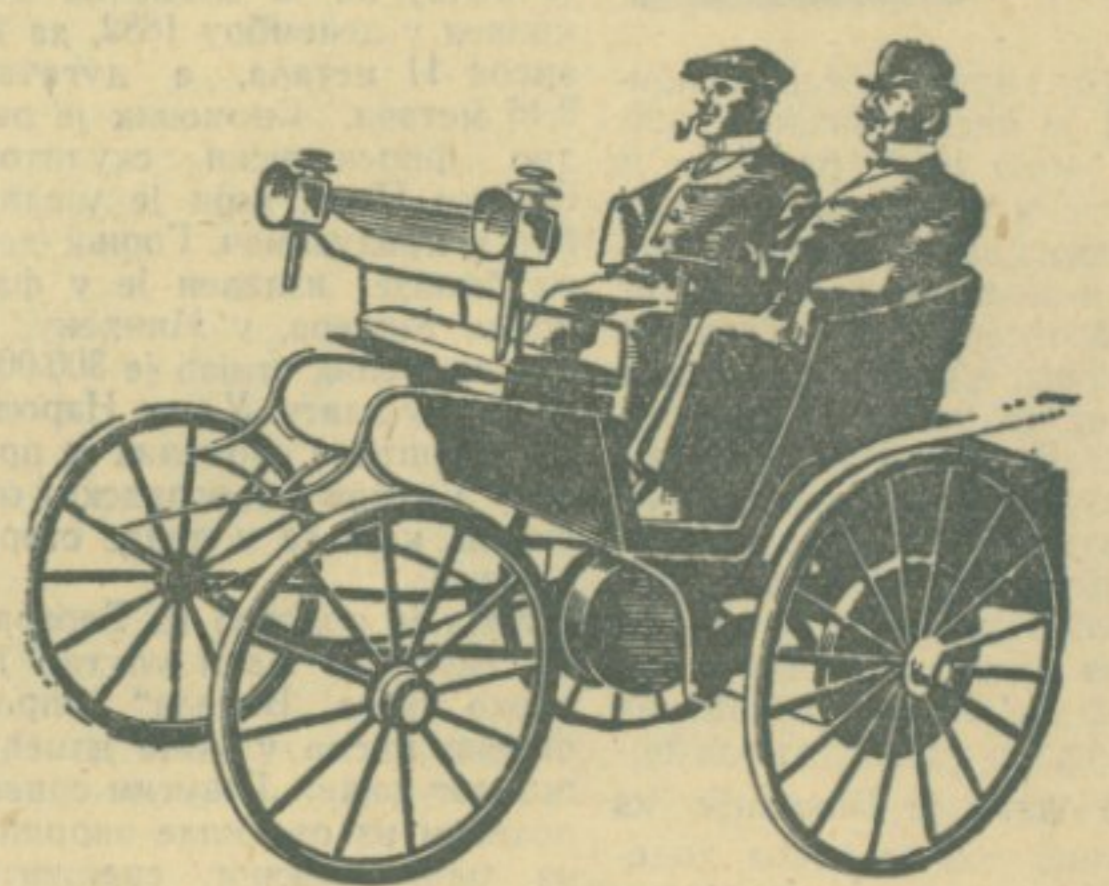
Када су Карл Бенз и Готлиб Дајмлер конструисали прва моторна кола почео је век аутомобила. Судбина новог превозног средства у почетку није изгле-

дала нимало ружичаста, и то не због конзервативних људи који су устали против „ћавоље направе“, због уплашених коња и прегажених гусака и кокошију, већ због точкова. Ка

и кочије. Али, путовање је још било далеко од угодног: путници су на својим костима и месо осећали сваку неравнину на путу, а да и не говоримо о честом

Ирски ветеринар Џон Лој Данлоп начинио је 1888. године за трицикл свог сина прве практично употребљиве пнеуматичне гуме и тиме, да тако кажемо, поставио точак на ноге.

ЗЕМЉА ИМА ДУГ РЕП

Да ли наша планета са удаљених звезда личи на лопту као што ми сматрамо. Доктор Брант, астроном са Калифорнијског универзитета, дао је негативан одговор. Ракете које су се попеле на висину од 505 километара, тврди он, показале су да наша Земља има светлени реп који је дуг 6 милиона километара. Реп Земље састоји се од међунасионске прашице и атома водоника. Потврђује доктор Брант зрачење репа није видљиво са наше планете. Оно је названо Линалфа зрачење. Само у мрачној ноћи на небу се може приметити јасна светлост која настаје услед тога што се од атома водоника одбијају ултравиолетни зраци који долазе са сунчевом светлошћу.

Иако има реп, Земља никако није „права комета“, јер су астрономи већ утврдили да се глава истинске комете састоји не само од репа, већ и од крајње уситњене материје. Земља се састоји од веома компактне материјала.

ЛОВ НА СЛОНОВЕ

То није класичан лов, као у Индији или у Бурми, када се крдо слонова, гоњено хајкачима и припитомљеним слоновима, натера у ограђени простор. Лов на афричке слонове је много узбудљивији и опаснији.

Док смо седели крај логорских ватрица и уживали у еротичној ноћи која је преже ла простране саване и замрчнела дунгла, пришао ми је Баликанго, вођа ловаца, и рекао:

— Сутра рано крећемо у лов на слонове... Понесите ову вашу „кутију“...

Претходних дана сам обилазио оближњу фарму где се уквашени слонови обучавају, а потом се шаљу на тешке радове у дунгли или упућују у зоолошке вртове широм света. Деморочи су ми причали о доживљајима из лова на слонове. Зато нисам хтео да пропустим ову прилику.

— Добро, Баликанго, понећу је — одговорио сам а знао сам да то мисли на моју камеру.

У неколико речи мој живи „приручник“ за лов на слонове ми је објаснио: слонови треба да се налазе на погодном месту, да је крдо веће и да су у њему млади слонови. Ловци морају врло пажљиво да им се приближе и то из супротног правца од ветра, јер они имају јако изострен њух и у стању су да на једну миљу осете непријатеља.

— То су старе и мудре животине — завршио је Баликанго — и знају сто начина да умакну. Годинама их ловим и сваки пут научим по-

крдо слонова је трчало широким долином. Баликанго је застао и руком почео да даје знак хајкачима. Група на левом крилу почела је брже да трчи.

Чуо сам ларму иза себе. Застао сам и окренуо се. Неколико ловаца је успело да издвоји и опколи једног сло на и да му зачас задњу ногу упетља конопцима. Разбешњена животиња је млатарала сурлом и дугим клемпавим ушима и тешко тутњала у круг отимајући се, али су ловци вешто избегавали сваки њен напад и све је више спували. То је занста било узбудљиво: галоручки људи против најснажније животиње

Познати истраживач и природњак Х. В. Вудхол описује лов на афричке слонове које људи хватају готово голим рукама.

неку нову њихову мудролију. Сутрашњи лов зависи од тога да ли ће се послужити неким триком који већ познајем или не.

Борба са слоном

Кренули смо још пре сивањућа. Пробијали смо се кроз густо шибље и говорили тихо, готово шапатом. После читава два сата хода приметили смо на миљу од нас прве слонове: једно мало крдо. Али и ветар је дувао у њиховом правцу.

— После мало слонова, доће их и много — прошапута мој пратилац.

И стварно убрзо, са наше леве стране, угледали смо два одрасла сло на као предстражу. Почели смо пажљиво да им се приближавамо и после неких стотинак метара приказа се у пространој долини крдо од тридесетак слонова.

Ловци су оставили сав непотребан пртљак и узахали коње. Баликанго је нешто тихо рекао ловцима и одједном потерао свог коња једном брзином вичући и пуцајући из револвера. И остали ловци су појурили уз загушне повике.

Ја сам појахао понија. Нешто ми је било несхватљиво: чиме ће их хватати.

афричког континента! Борба се завршила када су ловци конопца, стегнут око слонове ноге, завезали за једно дрво.

„Фигура смрти“

Застао сам се на врху узбрднице одакле сам имао изванредан преглед и узео камеру да снимам. Ко није видео слонове како трче не може да замисли ту брзину.

Наједном, један огроман слон, вероватно вођа крда, зауставио се. Окренуо се и потрчао ка Баликангу. Угледао сам само облак прашине који се муњевито кретао. „Баликанго је изгубљен“ — помислио сам. Али наједном угледах Баликанга иза леђа слона. Као што матадор у последњем тренутку избегне напад бика, тако је и извежбани коњ Баликанга преварио слона. Ова „фигура смрти“ поновила се неколико пута. Затим се чуо пуцањ и слон је, смртно погођен, пао на земљу.

Лов није трајао више од 25 минута. Доцније сам дознао да се понекад продужи и по неколико часова.

Што се мене тиче лов је потпуно успео: завршио се без жртава, а ја сам доживео ретко узбуђење и направио неколико изванредних снимака. Ловци међутим нису били задовољни: слон кога су завезали за дрво, успео је да га ишчупа и да побегне.

Враћајући се полако ка логору, Баликанго је јадико вао:

— Видите како је ђаволски посао лов на афричког сло на. Успео сам да прозрем на меру предводника крда: потрчао је левом страном пади не да би га одвео у оближњу мочвару. Тамо не бисмо смели да им се приближимо. Али како сам већ једном то доживео дао сам знак ловцима да им са те стране пре секу пут... Само нисам знао да слон може да ишчупа онолико дрво. То је ново — али не и последње искуство које ћу стећи са њима.

КРОЗ ГУСАРСКЕ ЗАСЕДЕ

Сваких 15 дана полазио је из Котора у Задар где је био главни млетачки провидур и онда даље у Венецију, бродић на једра нарочито направљен у ту сврху, који се звао филука или фуста. На броду је било девет људи посаде: капетан и осам веслача који су веслали на смену по четворо. Нормално је пут обављан за 15 дана али било је много засада Турака и напада гусара од чега су многи „пошта ри“ страдали.

За сваку вођњу капетан је од Млечана добијао 2 дуката а веслачи по један и две вреће двојека који су на путу јели. Пошто је преношена углавном службена тајна пошта капетани су под претњом смртне казне морали да је чувају и да се боре за њу као за себе.

Сматра се да је ово био први редовни поштански саобраћај на Јадранском мору.

СИЛУЕТЕ РИБА НА ПЛОЧАМА

Љубитељи птица, па и неки ловци познају силуете птица у лету и знају дела где се слике могу наћи. Да би и истраживачи морских дубина могли да знају силуете риба и у сусретима са њима познају која је то риба, немачка издавачка кућа Паул Парел из Хамбурга издала је плоче са пластичним силуетама риба.

НАДМАШИО СВЕ ДРУГЕ...

Комисија у свом извештају одаје признање и нашем сликару Стеви Тодоровићу (1832. — 1926.) који је учествовао у конкурсима за израду скице. Између осталог, у извештају се каже и следеће:

„Када се пише историја уметности и овог споменика, треба знати, да је Србија већ у оно доба имала свога талентованог и вредног уметника, који је „смотрењу статуе надмашио издржао конкуренцију толиким уметницима европским и то по признању самих европских уметника“.

Архитект Никола Б. Несторовић, професор универзитета, у једном предавању, одржаном у клубу архитеката 1937. године, поред осталог је рекао да је споменик откритивен у децембру 1882, да је висок 11 метара, а дугачак 8,46 метара. Споменик је радио фирентински скулптор Енрико Паџи, који је уједно био и предузимач. Горњи део од бронзе изливен је у фабрици Милера, у Минхену, а цео споменик стајао је 300.000 динара у злату. У име Народне скупштине споменик је предат: а чување београдској општини, која се и данас стара о њему.

Када је полазио из Београда, скулптор Паџи упутно је преко лиота „Видела“ опрштајући писмо у коме између осталог каже: „Ганутим срцем полазим из ове миле вароши. из овог красног средишта младе али витешке земље, поестрине моје отаџбине...“

Пет година после погибје је кнеза Михаила (29. маја 1868.) расписан је конкурс у нашим и страним листовима за израду споменика и постамената. Конкурс је расписало Министарство грађевина, а чланови комисије били су махом државни архитекти. Председник комисије био је државни саветник М. Гварилковић, а један од чланова Драгиша Милутиновић, професор на Великој школи. Прва награда за статуу додељена је Пилицу, скулптору из Беча, друга награда за постоље дата је Бочинију из Фиренце, док је трећа додељена чешком уметнику Вагнеру.

ВИТАМИНСКИ ОКЛОП ЗА ЗАШТИТУ ОД КОМАРАЦА

Ако 10 хиљада комараца нападне незаштићеног човека, он ће после једног часа остати без крви. Међутим, тамо где нема људи, ови инсекти хране се нектаром из цветова.

Немачки лекар Митгил

пажњу. Када је лекар смањив ову дозу на 50 милиграма, комарци су га почели поново нападати.

Научник је установио да при довољном уношењу у организам витамина Б1, на кожи се ствара заштитна опна. Очигледно, она и

применио је у борби с комарцима витамин Б1 (тиамин) и дошао је до неочекиваних резултата. Он је три дана узастопце узимао по 200 милиграма витамина Б1, а четвртог дана комарци су престали да на њега обраћају

штити човекове крвне судове од незаситих комараца.

Претпоставља се да ће се нови начин показати ефикасним у борби са инсектима — преносачима за разних болести.

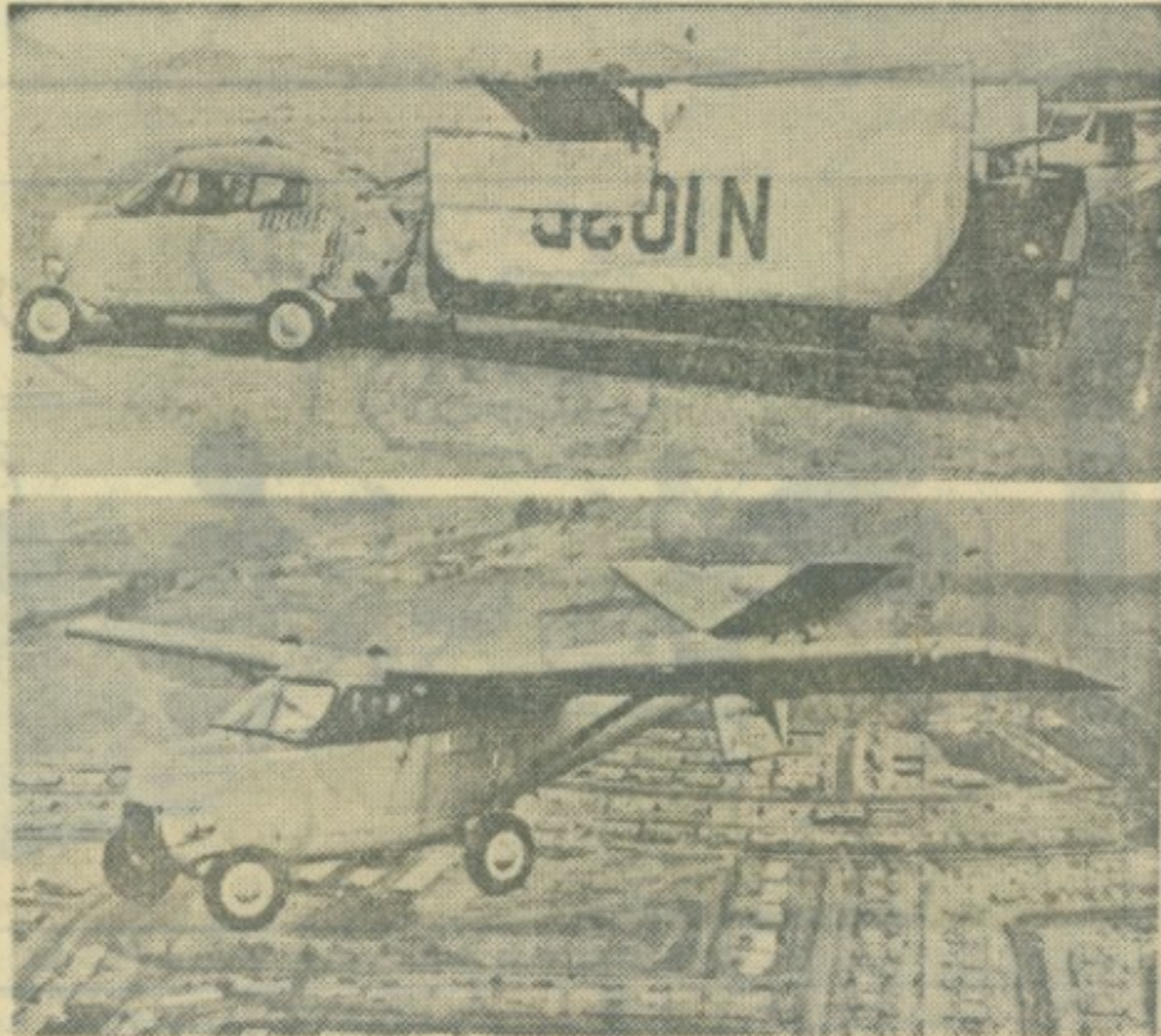
ТЕХНИКА И ИСХРАНА

У фебруару 1963. године у Женеви ће се, под окриљем Уједињених нација, одржати конференција научника из целог света, на којој ће се дискутовати о примени науке и технике у интересу неразвijenих земаља.

Дванаест тема биће предмет расправе, а између осталог и ово: природни извори, људска снага, агрикултура, индустријски развој, здравље и исхрана, транспорт и тако даље.

Пољопривредна питања за узимају највећи део дневног реда, јер је потребно повећати производњу прехранбених артикала, пошто се светско становништво нагло повећава: 140.000 дневно. Прогрес у пољопривреди је најважнији за економски развој, истичу стручњаци. У ову област долази и борба против штеточина, сузбијање заразних болести код биљака и слично.

Данас се у свету публикује око 3.000.000 научних студија у разним стручним часописима у којима се расправљају ова питања. Конгрес ће омогућити да се научници из целог света узајамно упознају и да се за кратко време обавесте о најважнијим питањима која их интересују. За ову конференцију пријавиле су се до сада 82 земље. На њој ће узети учешћа преко 2.000 научника и техничара.

АЕРОКАР СТИЖЕ НА АЕРОДРОМ РАНЧО КАВЕЈО ВУКУЋИ ЗА СОВОМ ТРУП И КРИЛА (ГОРЕ); ПОСЛЕ ПЕТ МИНУТА РАДА НА МОНТИРАЊУ АВИОНА ВОЗАЧ ВОД КАМИНГС ЈЕ УЗЛЕТЕО И НА ВИСИНИ ОД 300 МЕТАРА ПОСМАТРА ГРАД

АУТОМОБИЛ — АВИОН

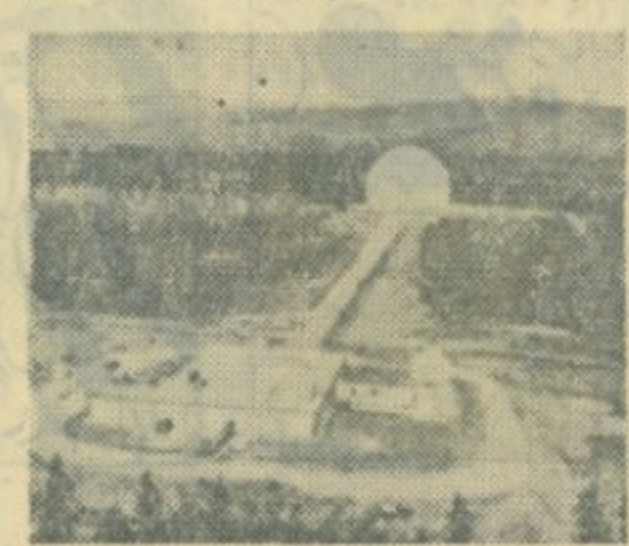
Аутомобил — авион, сан много љубитеља аутомобила и авиона, постао је стварност. Амерички телевизијски гледаоци могли су да прате на својим екранима лет једног таквог возила названог аерокар. Овај аерокар је оригинално возило које се од аутомобила за свега пет минута претвара у авион са два седишта и то без помоћи механичара.

На друму ово возило изгледа као сваки обичан аутомобил, само на задњем делу има прикљачен труп са савијеним крилима. Креће се брзином од 80 километара на час. По доласку на аеродром возач са

енглеским кључем претвара га у авион који може да лети брзином од 180 километара на час и да се после спуштања опет претвори у аутомобил.

ПРВА ФОТОГРАФИЈА ПРЕНЕТА САТЕЛИТОМ

Ова фотографија представља америчку васионаску станицу Андовер али је у исто време од историјског значаја, због тога што је послата пре-

ко сателита Телстара. Примљена је сасвим јасна у америчкој станици Племер-Бод.

И ИЗ МЛАЗЊАКА

Путници могу сада да телефонирају из млазњака док лете на висини од 13.000 метара иако се крећу брзином од 960 километара на час. Овај нови уређај и јавни сервис недавно испробан на линијама које повезују Чикаго са обалама САД стављен је на располагање ваздушним путницима.

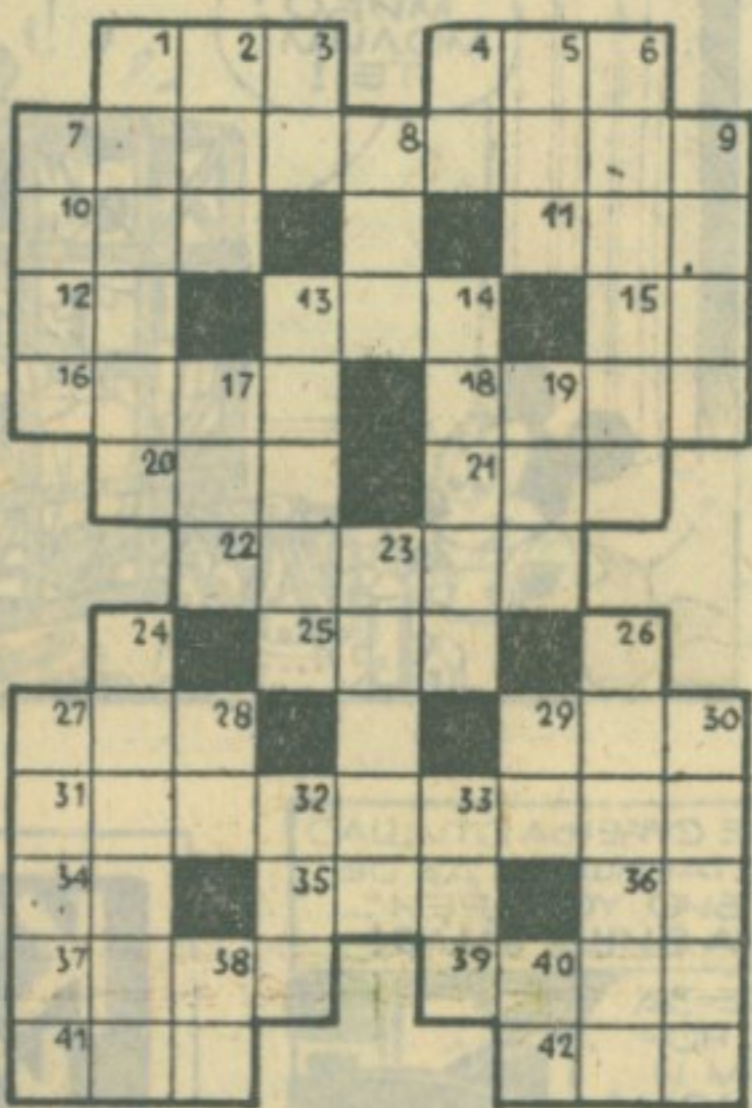
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) шаховски термин; 4) гороста; 7) роман Д. Лондона; 10) папагај; 11) Хорцевовац; 12) иницијала проналазача батацила ТВИ; 13) поем у спорту; 15) комедија В. Нухаја; 16) природна појава после кише; 18) држава у Азији; 20) некадашња српска престоница; 21) холандски сликар (17. в.); 22) сила; 25) звезда; 27) народна игра; 29) врста колача; 31) роман од Достојевог; 34) хемијски знак за алуминијум; 35) појавна замена; 36) иницијали нашег савременог књижевника („Зло пролеће“); 37) човек; 39) амерички астронаут; 41) узвик; 42) стара месинска тврђава.

Усправно: 1) једна планета; 2) немач; 3) лична замена; 4) два сугласника; 5) врста атмосферског таласа; 6) наша река; 7) певач код старих Келта и Гала; 8) орган чула вида; 9) град у Ирској; 12) прича у којој животиње имају особине људи; 14) аустралијски дивљи пас; 17) плин; 19) мајка Ромула и Рема; 23) једно глаголско стање; 24) врста штампарског посла; 26) француски књижевник („Повеће ала“); 27) рива; 28) предлог; 29) слово немачке азбуке; 30) национална песма; 32) врста гроздја; 33) место у Србији; 38) предлог; 40) хемијски знак за литијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) кап; 4) вео; 7) загонетка; 10) иза; 11) Арл; 12)

ми; 13) крт; 15) Шо (Бернард); 16) анал; 18) Раван; 20) оне; 21) сој; 22) сплав; 25) аут; 27) Спа; 29) низ; 31) Картагина; 34) ВР; 35) ура; 36) И(ван) М(ажурањин); 37) етар; 39) Нева; 41) рад; 42) мал.

Усправно: 1) казино; 2) ага; 3) По; 4) ве; 5) ета; 6) окршај; 7) зима; 8) нар; 9) алов; 13) Клепа; 14) Трстат; 17) Анс; 19) зов; 23) лугар; 24) Спарта; 26) Нинива; 27) сквер; 28) ар; 29) ни; 30) замак; 32) Тур; 33) Ган; 38) ад; 40) ем.

ПРЕВЕНТИВА НА ПУТЕВИМА

Немачки аутомобилисти због брзе возње представљају проблем за своју полицију као уосталом што је случај и свуда у свету. Да би опоменула своје возаче да возе дозволеним брзином саобраћајна

полиција из Бремена је на крову својих аутомобила учврстила усправно циновску таблу која показује брзину, и тако опомиње возила иза се да не прелазе одређену брзину.

НАПРАВИ САМ

МАЛИ БАРОМЕТАР

Мали барометар који ће вам увек показати да ли ће време бити суво или ће падаати киша можете направити и сами, и то без великог труда. Као што видите на слици, главни део барометра је једна јелова шишарка Вероватно већ знате: када предстоји ружно време љуске на шишарци се затварају да киша не би спирала драгоцено семе које се налази испод њих. Уочи лепог времена љуске се отварају да би сунце и топлота допрли и до њега.

Али, шта би други мислили о нашем смислу за шалу и о нашој вредности када бисмо уместо барометра окачили „голу“ шишарку? Због тога ћемо од ње направити весели лутку. Са мало жиче начинићемо шишарку главу од кестена — уота, нос и очи изрезаћемо оштрим ножићем. Руке и ноге такође ћемо направити од жиче, а стопала од жира. Да нам се лутка по зими не би смрзавала оденућемо је у сукуњицу од лике. За украс на глави изрецаћемо комадић шареног папира и залепити га.

Ваш весели барометар је готов. Окачите га споља на ваш прозор и он ће вам сваког јутра тачно показати да ли ће бити лепо или ружно време.

Јесте ли већ негде видели становнике живинарника начињене од зашупача? Ове љупке животиње веселог изгледа можете сами да направите од неколико зашупача, мало шарене хартије, неколико пера и мало отпадака од поливинила. Најпре нацртајте главе свих животиња на задњој страни шареног папира. Сваку главу треба два пута изрезати и добијене делове залепити са обе стране на тањи картон или дебљу хартију за цртање. Зашупач се мора засећи оштрим но-

ВЕСЕЛИ ПИЛИЋИ

жем да би ту могла да се увуче глава. Петао и пилићи добиће ноге од чачкалица. Док сте петлову породицу начинили од целих зашупача, за пловке ћете употребити само половине (зашупач треба пресећи по дужини). Пошто ће ваше пловке пливати, њима треба начинити главу, крила и репне од хартије, већ од дебљег поливинила. Све делове најпре нацртајте и изрежите од хартије, па тек према тим шнитовима кројте поливинил.

Јесте ли већ чули да...

... већина крзених капута је начињена од крзна животиња-мушкара.

... око 40 милиона фотографа - аматера и 60.000 професионалаца снима у САД.

... један напрстак напућен земљом са површине, има више живих организама него цела Африка становника.

... уље од јетре моруне са укусом карамела производи се у САД.

... циновски резервоари воде чија је старост процењена на око 30.000 година недавно су пронађени уред Либијске пустиње.

... Цефри Страфорд из Вирџиније, пушио је на лулу 85 минута и 28 секунди непрекидно и

тине потукао ранији рекорд који је износио 68 минута и 22 секунде.

... наше намирнице садрже много воде: у посној говедини је има 76%, у кокошијем јајету 73% у хлебу 36, у кромпиру 74, у боранији 88, у дињи 93, у поморанци 87 и у краљем млеку 87 процената.

... Рене Лабушер је био први пилот пре 40 година који је летео ноћу са путницима. За тај лет му је од Париза до

Лондона било потребно 2 часа и 52 минута и 3 часа и 15 минута у повратку.

... реч „тени“ је индијског порекла и значи велики резервоар за воду, цистерну. У првом светском рату реч тенк се појавила у другом значењу: борна кола. Услед страха од шпијунаже Енглези су нови проналазак, борна кола, држали у тајности и називали га шифром „тенк“.

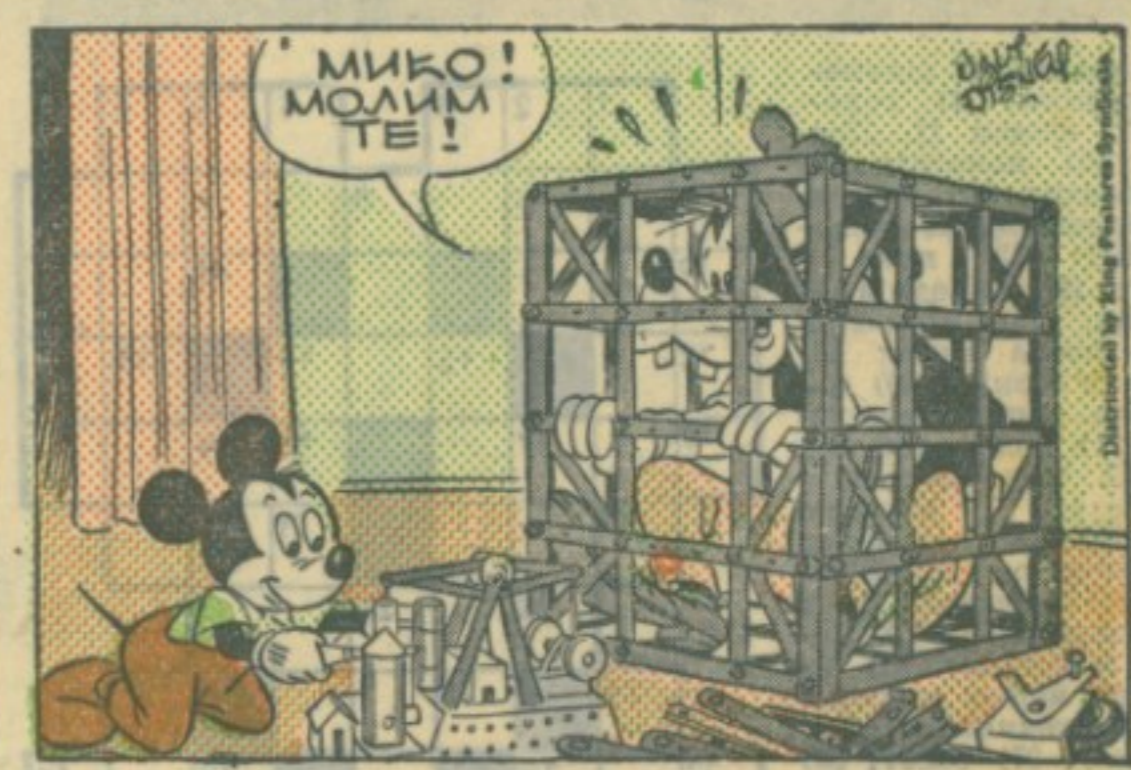
... париска област има више од 1.600.000 војила.

... за живот у топлим крајевима потребно је много мање хране него у хладним пределима. Због мање потребе за храном смањени су и унутрашњи органи животиња. Тако је, на пример, код индијских птица и сисара тежина срца, желуца, гуштераче, јетре, бубрега, као и дужина црева мања него у блиских врста из области са умереном климом.

... 28 милиона Американаца уме да свира на неком музичком инструменту.

... у Западној Немачкој постоји 18 националних паркова са укупном површином од 800.000 хектара.

ЛОТ ЛЕВЕН

Ква-Ква!

Учећује Паја Патак

САД МУ ЈЕ ЈАСНО

— Тетка Пато, зашто су младе обучене на венчању у бело? — пита Раја.
— Па зато што им је то најрадоснији дан у животу.
— Ах! Тако, сад ми је јасно зашто су младожење обучене у црно, — додаци смирено Раја.

СПАСАО ИХ

— Зашто сте украли ове пловке? — пита судија оптуженог Перу Ждеру.
— Нисам их украо, ја сам их само извадио из воде да се не удаве, — одговори Пера.

ЗАПЕДЛИВОСТ

— Како ти се свиња моја хаљина коју сам купио за мој двадесети рођендан? — пита Белка Пату.
— Нема шта, одлично се очувала — одговори за једливо Пата.

ЊЕГОВО МИШЉЕЊЕ

— Шта мислиш да ли ће већ једном престати ова досадна књижа? — пита Мити Шила.
— Сигурно. Досада је бар увек прегала, — одговори Шила.

ЗБОГ ТОГА

— Ујка Паја, зашто сви људи говоре... зиком? — пита Влаја Пају.
— Па зато што они никада не може да дође до речи, — одговара Паја.